

ДОКЛАД
ЗА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА БОЙЧИНОВЦИ
2014-2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. Методология

II. Оценка на общото въздействие на плана върху развитието на общината

III. Оценка на степента на постигане на целите, приоритетите и устойчивост на резултатите

IV. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси

V. Обобщени изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът представя резултатите от извършената последваща оценка (ПО) на Общинския план за развитие (ОПР) на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г., изготвена в изпълнение на нормативните изисквания на чл. 34 от Закона за регионалното развитие (ЗРР) и чл. 26 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие.

Планът за развитие на община Бойчиновци за периода 2014 – 2020 г. е средносрочен планов документ, съобразен с националната политика за регионално развитие и бюджетните планове на Европейския съюз. Той е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината.

Общинският план за развитие на община Бойчиновци за периода 2014 – 2020 г. е приет от Общински съвет – Бойчиновци с Решение №315, Протокол №31 от 30.01.2014 г., на основание чл.21, ал.1, т.12 от ЗМСМА във връзка с чл.13, ал.3, и чл. 24, т.1 от Закона за регионалното развитие. Планът е допълван и изменян с решения на Общинския съвет през 2014 г. 2016 г. и 2018 г., но не е изготвян цялостен актуализиран документ за неговото изпълнение.

Последващата оценка на изпълнените общински планове за развитие е заключителния етап в комплексната система за оценяване реализацията на основните управленски документи, предхождан от предварителна и междинна оценки. Чрез последващата оценка се прави обобщение на цялостното изпълнение на плана, качеството на получените резултати и нивото на постигнатите очаквани и неочаквани ефекти за общинската територия.

Последващата оценка е предприето действие за анализ на провеждането и резултатите от определен брой инициативи, които се осъществяват в повече или по-малко, формализирана методологична и институционална рамка с оглед на отчитането и/или подобряването на определени публични дейности, по-специално посредством сравняване на резултатите с поставените цели и с използваните средства.

Последващата оценка е част от триадата оценки – „предварителна – междинна – последваща“, като всяка от тези функции от предходната се стреми да подобри качеството на съответния стратегически документ, като и резултатността в постигане на целите му. Предварителната оценка е изготвена при разработването на плана през 2014 г.

През 2017 г. е извършена Междинна оценка за изпълнението на ОПР на община Бойчиновци за първите три години от периода на неговото действие 2014–2016 г.

В настоящата последваща оценка обект на изследване, ще бъде изпълнението на Общинския план за развитие на община Бойчиновци 2014-2020 г., както по степен на постигане

на заложените цели и приоритети, така и по оказано въздействие и устойчивост на резултатите, на база индикаторите за мониторинг.

Съгласно нормативните изисквания на ЗРР, настоящата Последваща оценка включва:

1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
2. оценка на общото въздействие;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Първите три елемента са свързани с анализ и оценка на различните аспекти от изпълнението на ОПР, докато финалният включва изводи и препоръки, относно стратегическото планиране за следващия програмен период.

Първият елемент е свързан с общ преглед на проектите и инициативите с принос към плана – реализирани или в процес на реализация в рамките на отчетния период. Систематизирани са различни проекти и инициативи и е определена тяхната принадлежност към приоритетните области. Първата преценка завършва с идентифициране на неизпълнени ключови проекти и мерки, които не са подплатени с конкретни реализации.

Вторият компонент оценява степента в изпълнението на целите и приоритетните области, като надгражда оценката на първоначалните резултати. Стойностите на систематизираните проекти и инициативи са обобщени в обща финансова оценка за изпълнението на ОПР. В този елемент са сравнени актуалните и целевите стойности на индикаторите от плана.

Преценката на ефективността и ефикасността на изпълнението се аргументира от съотношението между направените разходи и постигнатите ползи в рамките на целите и приоритетните области на ОПР. Този трети компонент синтезира информацията за проектите и индикаторите от предните части и добавя обзор на предприетите действия по изпълнението и наблюдението на ОПР – основна предпоставка за ефикасност и ефективност в управлението.

Четвъртият елемент отразява най-важните констатации относно идентифицираните проблемни области и ограничители на развитието на местно ниво, попречили на изпълнението на ОПР. Изводите са ориентирани спрямо трите основни теми в оценката: проекти и инициативи; индикатори; действия по изпълнението и наблюдението на плана.

Конкретните препоръки са базирани на изводите и са насочени към процеса на планиране на следващия програмен период 2021-2027 г. Съизмеримостта на постигнатите резултати с първоначално формулираните цели води до търсене на обяснение за отклоненията,

т.е. до изследване на причините за идентифицирани дефицити и извличане на поуки, които да бъдат полезни за следващия програмен период.

Последващата оценка има за цел да установи как са използвани обществените ресурси, каква е ефикасността на извършените интервенции, в каква степен са потвърдени предвидените резултати и постигнати заложените цели. Тя проучва факторите за регистрирания успех или неуспех на намеренията за промяна, прави обобщени изводи за устойчивостта на резултатите и осигурената продължителност на въздействията. В идеалния случай тази оценка следва да се изготви по време на следващото програмиране, т.е. препоръките от отчетените грешки и слабости да намерят отражение в новия ОПР или в неговите актуализации. Последващата оценка е част от различните механизми за контрол на публичните действия.

Целта на настоящата последваща оценка е да осигури независима и актуална информация за постигнатите резултати от прилагането на Общинския план за развитие на община Бойчиновци през периода 2014-2020 г., да направи препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие и за подобряване на управлението и координацията през новия програмен период 2021-2027 г.

За постигането на тази цел са изпълнени следните задачи:

- Изследване на резултатите от изпълнението и общото въздействие на ОПР върху социално-икономическото развитие на общината;
- Актуален преглед за изпълнение на заложените цели и приоритети в плана;
- Изводи и препоръки за подобряване на политиката за регионално и местно развитие през новия програмен период.

Основните критерии, които са използвани при изготвяне на последващата оценка на ОПР са: приложимост, обоснованост, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост.

В изготвянето и обсъждането на проекта на настоящия Доклад за последваща оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. участваха представители на Общинската администрация и различни заинтересовани страни.

I. МЕТОДОЛОГИЯ

Последващата оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. се фокусира върху аналитичния обзор и сравнителния анализ на резултатите и въздействието от прилагането на ОПР при отчитане на настъпилите социално-икономически и политически промени на местно, регионално и национално ниво, в светлината на промените в регионалната политика на ЕС и регистрираните резултати от прилагането на оперативните програми за България.

Предмет на настоящата разработка е многостранното развитие на община Бойчиновци, свързано с изпълнението на проекти и инициативи с принос към стратегията и програмата за реализация на ОПР. Докато общинският план анализира и оценява състоянието и тенденциите на развитие в общината, междинната оценка обхваща социално-икономическото развитие от гледна точка на изпълнението на ОПР, то последващата оценка анализира и оценява пълния обхват на изпълнение на ОПР до 2020 г. с натрупване от междинната оценка и извежда констатации за следващия програмен период 2021-2027 г. Оценката разглежда инвестициите по определените в плана приоритети, като направените анализи акцентират върху проектните дейности и не разглеждат резултатите от изпълнението на основните и регулярни дейности на общинската администрация. За целите на оценката е разработена методика, която определя методите и съответните източници на информация, както и критериите за оценка на изпълнението на ОПР.

Избраната методика е насочена към постигане на обективност на оценката относно изпълнението на ОПР, стратегията и мерките за координация на документа. Последващата оценка преминава през следните основни етапи: проучване, анализ и оценка, съгласуване и приключване.

Методиката за осъществяване на последващата оценка се основава на структуриран и систематичен процес на събиране, анализиране и представяне на информацията и може да бъде обобщена по следния начин:

1. Избор на логика на интервенцията. Избраната методика за оценка насочва вниманието върху изпълнението и подобряването на качеството на планирането. Фокусът върху изпълнението се постига чрез оценка на ефикасността и ефективността, докато фокусът върху подобряването на качеството и съотнесимостта на планирането се постига чрез:

- актуален преглед на изпълнението на ОПР;
- изследване на промените в контекста на плана за развитие;
- извършване на необходимите промени, за да се оптимизира въздействието на ОПР.

2. Разработване на оценителна методика. Методическият инструментариум на последващата оценка включва използването на определени критерии за оценка, които характеризират потенциала за реализация и качеството на резултатите при изпълнението на Общинския план за развитие на община Бойчиновци 2014–2020 г.:

- Стратегическо съответствие и хармонизация с целите и приоритетите на политиката за регионално и местно развитие за текущия планов и програмен период;
- Нормативно съответствие с принципите, правилата и стандартите за планиране на регионалното развитие, залегнали в националното законодателство за регионалното развитие;

- Отразяване и влияние върху състоянието и промените в социално-икономическия профил на общината за наблюдавания период след 2014 г.;
- Постигнати резултати, въздействие и изпълнение на целите и приоритетите на ОПР;
- Ефективно и ефикасно използване на ресурсите за развитие на територията на общината;
- Политическа и социална ангажираност, административен и институционален капацитет за прилагане на политиката за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие;
- Устойчивост на постигнатите желани ефекти – ще продължат ли те да съществуват и отвъд времевия хоризонт на ОПР.

Количествените индикатори за наблюдение на ОПР, определени в самия план за развитие, не осигуряват достатъчна база за изготвяне на обективна последваща оценка.

В резултат, екипът предварително разработи критерии за оценка, които да допълват количествените параметри. Основната им цел е да определят качеството и степента на изпълнение на целите и приоритетите, да допринесат за поставянето на обективна оценка на развитието на общината и сравнение на постигнатите резултати и ефективно планиране на следващите действия.

3. Набиране на данни – първични и вторични. Методите за набиране на информация за изпълнение на последващата оценка са:

- Консултации с представители на община Бойчиновци;
- Работа с документи и статистическа информация – подбор, съпоставяне, анализ, оценка и екстраполация, синтез.

На този етап беше създадена организация за събиране на статистическа информация и проучване на основните планови и стратегически документи - Общински план за развитие (ОПР) на община Бойчиновци 2014-2020 г., Междинна оценка на изпълнението на Общински план за развитие (ОПР) на община Бойчиновци 2014-2020 г., Областната стратегия за развитие на област Монтана 2014-2020 г., Регионален план за развитие на Северозападен район и др.

При изготвянето на доклада е обработена и анализирана статистическа информация, публикувана официално от Националния статистически институт и Агенция по заетостта. Проследени са конкретните приноси на отделните оперативни програми за изпълнение на всеки от приоритетите на ОПР, като е направена количествена експертна оценка (в %) и са използвани данни от Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на Европейския съюз - ИСУН. Анализиран е напредъкът по всички приоритети на ОПР, като избраният подход на качествено оценяване позволява да бъдат направени изводи и заключения в сравнителен план за степента на изпълнение на приоритетите на ОПР.

Събрана е базова информация и статистически данни за нуждите на анализа и оценката от Общинска администрация - Бойчиновци. За целите на проучването бяха използвани справки, въпросници и събирана информация в Интернет. Проведени са консултации със служители на Община Бойчиновци и заинтересовани страни.

4. Обработка и анализ на събраната информация. Използваните методи за анализ на събраната информация са: сравнителен анализ; причинно-следствен анализ; аналогия; екстраполация; критериална оценка; експертна оценка; синтез; индукция; дедукция; селекция.

5. Приложение на оценителната методика – Този етап включва обобщаване, анализ и оценка на събраните данни, факти и информация. Последващата оценка обхваща времеви период 2014 - 2020 г., като анализите, констатациите и експертните преценки ще се отнасят до тенденции или ключови и характерни за периода факти и данни, без да се достига до детайли по години или по отделни компоненти на икономическите, социалните и екологичните сектори.

Последващата оценка включва анализ и оценка и на изпълнението на целите и приоритетите, релевантността на ОПР и капацитета за координация на отговорните за неговото прилагане органи. Направени са съответните изводи, обобщения и препоръки за разработването и подобряване на работата по изпълнение на плановия документ за новия програмен период.

6. Формулиране на изводи и препоръки.

За изготвяне на последващата оценка са използвани следните методи:

- Наблюдение – пряк метод за събиране на данни и информация;
- Проучване - проучване на документи, информация и данни от различни източници;
- Описание – описват се факти, данни, резултати, констатации, препоръки и изводи;
- Анализ и синтез – анализира се базовата входяща информация и данни и се обобщават резултатите за нивото на изпълнение на ОПР;
- Оценка – оценява се степента на изпълнение, степента на постигане на заложените цели, ефективност и ефикасност на използваните ресурси и други;
- Сравнение – сравняват се данни, факти, показатели и резултати. На база на сравнението се правят изводи и препоръки;
- Работа в екип – съгласуваност, разпределение на задачите и пълен синхрон в действията на екипа за изготвяне на последващата оценка за изпълнение на ОПР;
- Индексен метод - изравняване равнището на даден показател, заложен в ОПР към неговото равнище в минал период или време, прието за база;
- Графичен метод – за изобразяване на данни, факти, тенденции чрез геометрически изображения на функционална зависимост с помощта на линии на равнината.

Изводите и препоръките по отношение на изпълнението на ОПР за изминалия програмен период и насоките за следващия са базирани на:

- Експертност при разработването на последващата оценка;
- Актуална, достоверна и пълна количествена и качествена информация;
- Адекватни методи и за анализ;
- Обективна система от критерии за оценка;
- Ясно очертани и описани тенденции за развитие на общината;
- Обективни критерии за оценка на изпълнението, на стратегията и на координацията.
- Фактологически и методически обосновани оценки и препоръки за разработване на плановия документ на общината за следващия програмен период.

Прилагането на описаната методология за оценка дава основание да бъдат посочени няколко съществени извода:

- ОПР на община Бойчиновци следва да бъде съобразен в контекста на новите стратегически насоки на ЕС в областта на регионалната политика за периода 2021-2027 г.;
- Новата европейска стратегия на ЕС „Европа–2020” трябва да бъде отчетена при разработването на ОПР с оглед осигуряване на по-висока степен на кохезия на плановия документ с перспективната европейска политика.
- Необходимо е структурата и съдържанието на плана да бъдат оптимизирани и актуализирани в съответствие с конкретните операции и схеми по оперативните програми за България, съфинансирани от фондовете на ЕС.
- Преглед на индикаторите за мониторинг и оценка на изпълнението на ОПР и тяхното допълване и прецизиране. Препоръчително е индикаторите за оценка да имат количествена характеристика и да се определят формите за тяхното предварително събиране, с цел обезпечаване с данни на оценката и планиране на последващи действия.
- Усъвършенстване на организацията и подобряване на комуникацията както между ангажираните с изпълнението и наблюдението на ОПР длъжностни лица, така и повишаване на прозрачността и информираността на обществото за изпълнението на ОПР. Възможните решения тук са създаване на предпоставки за ранна диагностика на несъответствия и съществени пропуски в процеса по изпълнение на планираното планово развитие.
- Повишаване на съществуващия административен капацитет в областта на изготвянето, изпълнението, отчитането, наблюдението и вътрешната оценка на стратегически и планови документи, както и тяхното актуализиране в съответствие с динамично променящата се заобикаляща среда.

Източници на информация - ОПР се реализира главно чрез ефективната реализация на проекти и програми за местно развитие в рамките на общината, изпълнявани от публични и частни организации. Важно е да бъдат отчитани постигнатите резултати по проекти, получили безвъзмездно финансиране по ОП, както и такива с междурегионален характер.

Информационното осигуряване на последващата оценка се базира на следните по-важни източници:

- Официални страници на УО на оперативните програми;
- Регионална статистика на Евростат;
- Данни, анализи и публикации на НСИ и АЗ;
- ИСУН - Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България;
- Официалната страница на Европейския съюз;
- Официални справки от Община Бойчиновци.

За събиране на информация бяха разработени въпросници, които бяха предоставени за попълване на Общинска администрация – Бойчиновци, структурите на гражданското общество и представители на бизнеса на територията на общината. Проведени бяха и срещи- консултации с представители на администрацията и заинтересовани лица.

Изследвани и анализирани документи в процеса на изготвяне на последващата оценка:

- ОПР на община Бойчиновци за периода 2014 – 2020 г.;
- ОСР на област Монтана за периода 2014 – 2020 г.;
- Междинна оценка от 2018 г. за изпълнение на ОПР на община Бойчиновци;
- Годишни отчетни доклади за изпълнение на ОПР на община Бойчиновци;
- Регионален план за развитие на Северозападен район 2014-2020 г.;
- Официални справки и доклади за изпълнени проекти на територията на общината;
- Бюджети на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г.;
- Планове и отчети за разходите по Капиталовите програми на Община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. и др.

Настоящата Последваща оценка е изготвена с натрупване на всички проекти, обекти и дейности, реализирани на територията на община Бойчиновци от 2014 г. до 2020 г. и включва и резултатите от Междинната оценка, извършена през 2018 г. По този начин констатациите на настоящия Доклад са неразделна част от общата оценка на общинското управление и реализация на Общинския план за развитие между 2014 и 2020 г. Констатациите на Последващата оценка са основа за стратегическото планиране и подобряване на местното и регионално развитие през програмен период – 2021-2027 г.

II. Оценка на общото въздействие на плана върху развитието на общината

1. Сравнителна характеристика

Като цяло, идеята на Последващата оценка за изпълнението на Плана за развитие е да обобщи с изводи, какви са постиженията, на основата на придобитите ползи (резултати) от предприетите действия и получените ефекти (въздействия) от реализираните цели, довели до промяна в средата и условията на живот на местната общност.

При анализиране и проследяване на условията за изпълнение на ОПР в настоящия доклад са отчетени настъпилите промени в условията на живот, оказващи въздействие върху социално-икономическото развитие на община Бойчиновци, като е направено сравнение на стойностите на ключови показатели през 2014 г. и през 2020 г.

Община Бойчиновци е една от 11-те общини в област Монтана. Тя е на пето място по територия и население сред общините в областта.

Таблица 1: Сравнителна характеристика на община Бойчиновци и останалите общини в област Монтана към 31.12.2014 г. и 31.12.2020 г.

Район, област, община	Територия кв. км.	Население брой 31.12.2014	Гъстота на населението за 2014 г. (души на кв. км.)	Население брой 31.12.2020	Гъстота на населението за 2020 г. (души на кв. км.)	Населени Места 2014 г. (брой)	Населени Места 2020 г. (брой)
Република България	110371,8	7202198	65.3	6916548	63.0	5266	5257
Северозападен район	19047	797142	41,85	720172	37,81	3014	3009
Област Монтана	3 634	139350	38.35	125395	34.51	130	130
Берковица	465	17547	37.74	15939	34.28	20	20
Бойчиновци	307	8664	28.22	7966	25.95	13	13
Брусарци	195	4675	23.97	4174	21.41	10	10
Вълчедръм	429	9225	21.50	8206	19.13	11	11
Вършец	240	7704	32.10	6784	28.27	10	10
Георги Дамяново	297	2490	8.38	2208	7.43	13	13
Лом	327	26744	81.79	23528	71.95	10	10
Медковец	191	3724	19.50	3382	17.71	5	5
Монтана	676	51013	75.46	46208	68.36	24	24
Чипровци	285	3393	11.91	3121	10.95	10	10
Якимово	221	4171	18.87	3879	17.55	4	4

Източник: Национален статистически институт

В община Бойчиновци към 31.12.2020 г. живеят 7966 души или 6,35% от населението на Област Монтана и 1,11% от населението на СЗР. Средната гъстота на населението в община Бойчиновци (25,95 души на кв. км. за 2020 г.) е по-ниска от средните стойности за област Монтана (34,51) и под средната гъстота за СЗР (37,81) и за страната (63). (Таблица 1)

По брой населени места (13), община Бойчиновци се нарежда на трето място в областта, заедно с община Георги Дамяново (също с 13 населени места). Най-много са населените места в община Монтана – 24, а най-малко в община Якимово – 4. Броят на населените места в общината се запазва непроменен в рамките на програмния период 2014-2020 г. и селищната мрежа като цяло е устойчива. За периода 2014-2020 г. община Бойчиновци запазва позициите си в регионален план по отношение на териториалния обхват, броя на населението и населените места сред общините в област Монтана.

Според Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.), община Бойчиновци попада в групата на *слабо урбанизирани общини (периферни)* – на малки градове или села, при които над 50% от населението живее в населени места под 5 хиляди жители или общините са с център град под 5 хиляди жители.

Към 2020 г. община Бойчиновци е с по-ниска степен на урбанизация спрямо тенденциите в областта, в Северозападен район и в страната. Относителният дял на градското население в общината към 2020 г. е 15,64%, което показва небалансирано разпределение на населението – повече жители има в селата и по-малко в града. За сравнение равнището на урбанизация в област Монтана за 2020 г. е 63,65%, в Северозападен район – 63,10%, а за страната – 72,91%.

Общината се състои от 13 населени места – административния център град Бойчиновци и 12 села: Бели брег, Бели брод, Владимирово, Громшин, Ерден, Кобиляк, Лехчево, Мадан, Мърчево, Охрид, Палилула, Портитовци. Гъстотата на селищната мрежа е 4,45 селища/100кв.км при средна за страната 4,8 селища/100 кв.км. Административният център град Бойчиновци се намира в крайната югозападна част на общината. Близо до него са ситуирани селата: Портитовци, Мърчево, Охрид, Ерден и Палилула. Отстоянието на населените места до град Бойчиновци варира от 3,6 (с. Портитовци) до 25 км (с. Бели брод).

Като физическа структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана е върху цялата територия на общината. Дисбалансът (поляритетът) се проявява при демографските, икономическите и функционалните характеристики на селата. Урбанистичната структура на общината е подчертано центрична с концентрация на обществени функции в общинския център и периферни селища с различен характер. В град Бойчиновци са съсредоточени административното и социално обслужване и основните икономически дейности в общината.

Съгласно §1 от Допълнителните разпоредби на Наредба №7/22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, урбанистичната класификация на община Бойчиновци включва следните категории: „малки села” (от 250 до 1000 жители) - 7 броя, „много малки села” (до 250 жители) - 3 броя, „средни села” (от 1001 до 2000 жители) - 2 броя и 1 „много малък град” (до 10 000 жители) - гр.Бойчиновци.

Демографска характеристика

Демографският фактор, броят и структурите на населението са ключов показател за оценка на социалното въздействие на изпълнението на ОПР върху целевата територия. Демографските ресурси с техните образователни и квалификационни характеристики са един от решаващите фактори за местното развитие и растеж.

Динамиката показва трайна тенденция на намаляване на населението на община Бойчиновци (с 8% или с 698 души през 2020 г. спрямо 2014 г.).

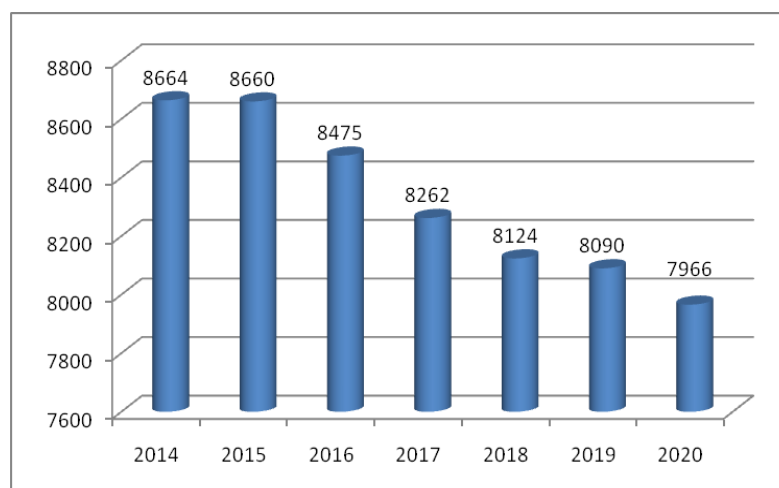
Таблица 2: Население в община Бойчиновци 2014 – 2020 г.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Всичко	8664	8660	8475	8262	8124	8090	7966
Мъже	4306	4307	4233	4128	4061	4059	3998
Жени	4358	4353	4242	4134	4063	4031	3968
В градовете	1380	1322	1323	1309	1270	1253	1246
В селата	7284	7338	7152	6953	6854	6837	6720

Източник: Национален статистически институт

През 2020 г. в общината живеят 7966 души, 50,2% от които мъже и 49,8% жени. Градското население (на гр. Бойчиновци) е 15,64%, а в селата живеят 84,36% от жителите на общината. Съотношението в половата структура на населението и ниската степен на урбанизация (15% при средно за страната 73% в полза на градското население) се запазват почти без промяна през анализираните седем години. Община Бойчиновци не е засегната от процесите на силна урбанизация, характерни за повечето райони на страната.

Графика 1: Динамика на населението в община Бойчиновци 2014-2020 г.

Данните в Таблица 3 показват, че демографската криза обхваща град Бойчиновци и всички села в общината, с изключение на с. Кобиляк, където отчитаме лек ръст на населението от 5 души. Жителите на общинския център намаляват с 10% за периода 2014-2020 г. или средно с около 20 души на година.

Таблица 3: Население в община Бойчиновци по населени места 2014 и 2020 г.

	2014			2020		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Община Бойчиновци	8664	4306	4358	7966	3998	3968
с. Бели брег	78	34	44	43	18	25
с. Бели брод	204	95	109	168	84	84
гр. Бойчиновци	1380	700	680	1246	611	635
с. Владимирово	1318	688	630	1164	608	556
с. Громшин	731	363	368	661	336	325
с. Ерден	514	253	261	498	248	250
с. Кобиляк	292	146	146	297	141	156
с. Лехчево	1680	813	867	1567	768	799
с. Мадан	716	344	372	690	338	352
с. Мърчево	818	394	424	796	408	388
с. Охрид	421	203	218	331	169	162
с. Палилула	64	37	27	64	35	29
с. Портитовци	448	236	212	441	234	207

Източник: Национален статистически институт

Най-големите села в община Бойчиновци по брой население през 2020 г. са: Лехчево - 1567 души и Владимирово - 1164 души. Най-малко жители към 2020 г. имат селата: Бели брег (44) и Палилула (27), които са застрашени от обезлюдяване.

По данни на ГД ГРАО (www.grao.bg) през 2020 г. спрямо 2014 г. населението на община Бойчиновци по постоянен адрес намалява с 8%, а по настоящ адрес с около 5% или съответно с 698 души по постоянен и с 458 души по настоящ адрес.

Таблица 4: Население по постоянен и настоящ адрес в община Бойчиновци към 31.12.2014 и 2020 г.

Постоянен адрес		Настоящ адрес	
2014 г.	2020 г.	2014 г.	2020 г.
9097	8399	9347	8889

Източник: Национална база данни „Население” - <http://www.grao.bg>

Графика 2: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2014-2020 г.

Населението на община Бойчиновци застарява, но процентното съотношение на лицата под, в и над трудоспособна възраст се запазва относително постоянно от 2014 г. до 2020 г. През 2020 г. под трудоспособна възраст е 16% от населението. Възрастните над трудоспособна възраст са 2531 души или 32%. Около 52% е дялът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2014 - 2020 г.

	2014			2020		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	8664	4306	4358	7966	3998	3968
Под трудоспособна¹	1279	644	635	1245	651	594
В трудоспособна²	4357	2506	1851	4190	2380	1810
Над трудоспособна³	3028	1156	1872	2531	967	1564

Източник: Национален статистически институт

В общината се наблюдава задълбочаваща се демографска криза. Илюстрация на процеса на демографско остаряване може да се види в намаляването на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 60 и повече години.

Таблица 6: Население по възрастови групи в община Бойчиновци 2016-2020 г.

Години	Общо	Възраст 0-14 г.	Възраст 15-29 г.	Възраст 30-44 г.	Възраст 45-59 г.	Възраст 60-74 г.	Възраст 75+ г.
2016	8475	1182	1298	1289	1522	2013	1171
2017	8262	1156	1256	1259	1513	1966	1112
2018	8124	1175	1245	1205	1518	1874	1107
2019	8090	1183	1229	1234	1554	1824	1066
2020	7966	1173	1208	1219	1555	1798	1013

Източник: Национален статистически институт

Населението на община Бойчиновци продължава да застарява. Към 2020 г. децата до 14 г. са едва 14% от жителите на общината, а възрастните над 60 годишна възраст – 35%. Когато възрастовата структура е деформирана не може да се осигури както възпроизводството на населението, така и възпроизводството на трудовия потенциал. За влошаването на възрастовата структура у нас съществено допринесоха мащабните емиграционни процеси предимно сред младите възрастови групи. Емигрирането на цели млади семейства (заедно с децата) обуславя ускоряването на процеса на застаряване, което поставя натиск върху публичните разходи през целия програмен период 2014-2020 г. и налага разширяване обхвата на социалните и здравно-социални услуги през периода 2021-2027 г.

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

¹ Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.

² В трудоспособна възраст - жени от 16 до 60 години и 8 месеца и мъже от 16 до 63 години и 8 месеца.

³ Над трудоспособна възраст - тези граници са до навършването на 60 години и 8 месеца за жените и 63 години и 8 месеца за мъжете.

Таблица 7: Естествен прираст на населението на община Бойчиновци 2014-2020 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014	74	37	37	264	135	129	-190	-98	-92
2015	72	37	35	253	137	116	-181	-100	-81
2016	81	52	29	228	119	109	-147	-67	-80
2017	69	35	34	235	127	108	-166	-92	-74
2018	73	36	37	228	109	119	-156	-73	-82
2019	76	41	35	232	114	118	-156	-73	-83
2020	73	33	40	234	118	116	-161	-85	-76

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението е отрицателен, средно по минус 165 души на година, като през 2020 г. е минус 161. Средногодишният брой на живородените деца в община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. е 74. Средната смъртност за изследваните 7 години е 239 човека годишно. Тенденциите на ниска раждаемост и висока смъртност са трайни и са причина за отрицателния естествен прираст и задълбочаващата се демографска криза.

Таблица 8: Заселени, изселени и механичен прираст в община Бойчиновци 2014-2020 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014	293	137	156	238	106	132	55	31	24
2015	454	241	213	277	140	137	177	101	76
2016	212	103	109	250	110	140	-38	-7	-31
2017	256	111	145	303	124	179	-47	-13	-34
2018	279	124	155	262	118	144	17	6	11
2019	461	226	235	339	155	184	122	71	51
2020	320	152	168	283	128	155	37	24	13

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението в общината през изследваните 7 години като цяло е положителен, с изключение на 2016 г. (-38) и 2017 г. (-47). За 2015 г. механичният прираст достига +177 човека, през 2019 г. е +122, а през 2020 г. +37. Средногодишно за периода 2014-2020 г. населението на община Бойчиновци нараства от миграция с около 46 души, но този процес не успява да неутрализира отрицателния естествен прираст и да нормализира демографските процеси. Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината през програмния период 2014-2020 г. е намаляло с 834 души.

Като цяло, текущата демографска картина показва, че изпълнението на Общинския план за развитие (ОПР) на община Бойчиновци през периода 2014-2020 г. не е успяло да повлияе положително върху негативните тенденции на намаляване и застаряване на населението. Перспективите за демографското развитие на общината в средносрочен и дългосрочен план показват, че при равни други условия (при непроменени политики) тези фактори ще компрометират възможността на икономическата система да генерира висок и устойчив растеж и ще понижава ефективността на икономическата политика, насочена към осигуряването на

(предпоставки за) такъв растеж. Политиката за преодоляване на демографската криза в района през новия програмен период 2021-2027 г. трябва да е насочена към подобряване на инвестиционната среда, защото инвестициите са тези, които създават работни места и доходи, като по този начин привличат и задържат млади хора за живот и работа в общината.

2. Заетост и безработица

Важен показател, който характеризира влиянието на ОПР върху социално-икономическите процеси в целевата територия е равнището на заетост и безработица. Коефициентът на безработица представлява относителният дял на безработните лица от икономически активното население (работната сила).

Равнището на безработица в община Бойчиновци намалява значително - с 19,44 пункта за периода 2014-2020 г. Средногодишният брой на регистрираните безработни лица към 2020 г. е 723 (с 38% по-малко спрямо 2014 г.). Равнището на безработица през 2020 г. достига най-ниските си нива за отчетния програмен период – 26,56%, но остава със стойности значително по-високи от средните за област Монтана (11,4%) и за страната (6,7%).

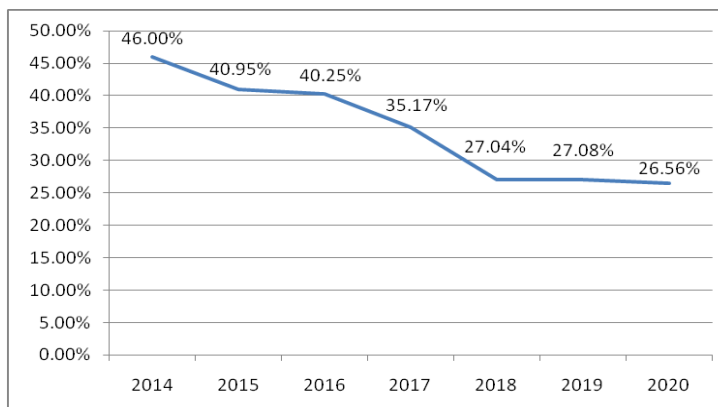
Община Бойчиновци е включена в Списъка на общините с безработица със или над 25 на сто по-висока от средната за страната през 2020 г., одобрен със Заповед №ЗМФ-70/01.02.2021 г. на Министъра на финансите.

Таблица 9: Средногодишен брой на безработните лица и равнище на безработица в община Бойчиновци за периода 2014 - 2020 г.

	Регистриран и безработни лица общо	От тях жени	От тях: Младежи до 29 години	От тях с висше образование	От тях с основно и по-ниско образование	Равнище на безработица
2014	1157	-	-	-	-	46,00%
2015	1113	566	167	5	676	40,95%
2016	1094	560	134	12	664	40,25%
2017	956	498	163	13	585	35,17%
2018	735	402	102	10	469	27,04%
2019	736	404	106	5	480	27,08%
2020	723	-	-	-	-	26,56%

Източник: Дирекция „Бюро по труда”- гр.Монтана

Графика 3: Динамика на безработицата в община Бойчиновци 2014-2020 г. (%)

Разпределението на регистрираните безработни лица по пол за 2019 г. показва, че относителният дял на жените е 52,44%, а на мъжете 47,56%. Жените продължават да са по-силно засегнати от липсата на работни места, при тях дисбалансите между притежаваната квалификация и търсенето на пазара на труда са много по-големи.

Намаляването на безработицата е положителна промяна в социално-икономическото развитие на общината и оказва благоприятно въздействие върху индикаторите за постигане целите на ОПР. През последните три години на отчетния програмен период се забелязва „плато“, тоест запазване на относително постоянна безработица, със стойности много по-високи от седните за страната. Тези тенденции показват, че пазарът на труда в община Бойчиновци се нуждае от сериозно стимулиране и допълнителни насърчителни мерки, включително за намаляване дела на трайно безработните лица, чрез обучения и преквалификация.

През периода 2015-2019 година в община Бойчиновци са разкрити общо 768 работни места по мерки за насърчаване на заетостта и по програми за заетост и проекти по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. За решаване на проблема с безработицата обаче най-важни са инвестициите и разкриването на нови работни места на първичния трудов пазар.

Застаряването на работната сила в условия на динамичен пазар на труда с постоянно променящи се изисквания към квалификацията и професионалните умения на заетите, е процес, който поражда необходимостта от непрекъснато повишаване на общия потенциал на работната сила, от една страна чрез учене през целия живот и, от друга, чрез активно стареене на лицата, които продължават да се трудят и в напреднала възраст.

Въпреки предприетите мерки и програми за насърчаване на заетостта през последните години, все още се наблюдава различие в заетостта между двата пола и преимущество на безработните със средно, начално и по-ниско образование.

Причините за ниските коефициенти на икономическа активност и заетост в общината освен демографската криза са слабата инвестиционна активност, липсата на работни места и най-вече несъответствието между професионалната квалификация на свободната работна сила и пазара на труда. Наблюдава се дефицит на квалифицирана работна ръка и на регионално ниво (в райони намиращи се далеч от индустриални и административни центрове, планински райони) и на подотраслово ниво (за някои професионални тенденции и професии). Несъответствието между предлаганите и търсените квалификации е очевидно предимно в следните групи: незавършилите училище, млади хора, завършващи средно образование и тези без или с много ниско ниво на професионална квалификация. Това несъответствие се наблюдава също така в групите от хора с образование и професионални квалификации, но без стаж, както и в групата

на продължително безработните. Бързо нарастват нуждите от квалифицирана работна ръка, свързани с въвеждането и използването на нови производствени, информационни и комуникационни технологии. В същото време младите квалифицирани кадри предпочитат да напуснат родните места и да работят в големи градове у нас или в чужбина. Пазарът на труда изпитва остър недостиг на квалифицирани кадри, а безработицата сред лицата без образование и квалификация остава висока.

Като цяло изпълнението на Общинския план за развитие и прилагането на активни мерки на пазара на труда, включени и в Програмата за реализация на ОПР са повлияли положително върху пазара на труда в община Бойчиновци. Неблагоприятните демографски тенденции и някои структурни проблеми остават основни пречки пред нормалното функциониране на пазара на труда. Населението продължава да намалява и застарява. Делът на дълготрайно безработните остава сравнително висок. В същото време нараства недостигът на квалифициран труд, което отправя допълнително предизвикателство пред активните мерки на пазара на труда.

3. Икономическо развитие

Икономическото развитие на община Бойчиновци през програмен период 2014-2020 г. години се характеризира с различна динамика. Местната икономика има предимно аграрен характер. Структуроопределящи отрасли са селското стопанство, търговията и преработващата промишленост, като водещо значение има земеделието. Неговата структура на производство и специализация определят характера на цялата територия и облика на населените места.

Общината Бойчиновци се намира в Северозападен район от ниво 2, който заема последно място по социално-икономически показатели за развитие, не само в страната, но и в целия Европейски съюз. През програмния период 2014-2020 г. община Бойчиновци отбелязва дълготрайна тенденция на изоставащо социално-икономическо развитие, въпреки минималния икономически ръст във финансовите резултати на местните фирми. В резултат на негативните процеси в икономиката, демографските характеристики на общината също се влошават. Сериозен проблем е трайната миграция на младите хора и специалистите, което допълнително утежнява възрастовата структура на населението.

Ниската производителност и конкурентоспособност на местната икономика, невъзможността ѝ да създава нови работни места са основни предизвикателства, които планът за развитие трябва да отчете и съответно да потърси решения за преодоляването им през следващия програмен период 2021-2027 г.

За периода 2014-2019 г. броят на предприятията се увеличава с 15 или с почти 10%. Към 2019 г. в община Бойчиновци развиват дейност 175 нефинансови предприятия или 3,82% от фирмите в област Монтана (4577) и едва 0,6% от предприятията в Северозападен район (29210).

Таблица 10: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2014-2019 г.

Отраслови сектори⁴	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Селско, горско и рибно стопанство	..	..	40	42	41	39
Преработваща промишленост	..	..	11	11	12	11
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	..	..	65	68	70	69
Транспорт,складиране и пощи	..	..	4	4	..	8
Хотелиерство и ресторантьорство	..	..	20	18	19	24
Операции с недвижими имоти	..	..	4	..	..	..
Професионални дейности и научни изследвания	..	..	5	6	5	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	..	..	4	4	4	..
Общо:	160	164	166	168	167	175

Източник: Национален статистически институт

Към 2019 г. в Аграрния сектор развиват дейност 22% от фирмите в община Бойчиновци, в Търговията и услугите – 39%, в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ – 14%, а в Преработващата промишленост – 6% от местните предприятия.

Икономическото развитие на общината през отчетните години се характеризира с различна динамика – ръст в някои отрасли и спад в други, но като цяло общите показатели за развитие на икономиката бележат ръст.

Таблица 11: Основни икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия 2014-2019 г.

Години	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Заети лица	ДМА	Финансов резултат
2014	21 097	-	28 410	-	441	12 853	4 521
2015	21 967	-	29 334	-	475	16 369	4 825
2016	23 635	38 814	30 993	34 342	499	16 922	-
2017	26 936	40 297	31 971	36 714	516	18 403	-
2018	33 474	48 564	39 875	43 949	527	25 312	-
2019	34 167	56 264	49 886	49 290	554	27 632	6 389

Източник: Национален статистически институт

Произведената продукция в общината през 2019 г. възлиза на 34 167 хил. лева или с 62% повече спрямо базовата 2014 г. Приходите от дейността през 2019 г. са в размер на 56 264 хил. лева и непрекъснато нарастват в рамките на отчетния период.

Нетните приходи от продажби нарастват със 76% в рамките на отчетния програмен период. За 2019 г. местните предприятия са реализирали нетни приходи от продажби /НПП/ в размер на 49 886 хил. лева, което съставлява 1,84% от НПП в област Монтана (2705579 хил. лева) и 0,34% от НПП в СЗР (14580457 хил. лева).

⁴ В таблицата за някои сектори липсват данни или са конфиденциални

ДМА в нефинансовия сектор се увеличават и към 2019 г. са в размер на 27 632 хил. лева, което показва технологично обновяване и модернизация на местните фирми. Броят на заетите лица в нефинансовите предприятия също се увеличава и през 2019 година е 554, с 26% повече спрямо 2014 г.

Таблица 12: Предприятия по групи според броя на заетите в тях лица през 2014 и 2019 година (брой)

Предприятия	2014	2019
Микро - до 9 заети	152	165
Малки - 10 - 49 заети	7	9
Средни - 50 - 249 заети	1	1
Големи над 250 заети	-	-
Общо	160	175

Източник: Национален статистически институт

В община Бойчиновци преобладават микропредприятията с до 9 заети лица – 165 броя или (94%) през 2019 г. Микропредприятията са се увеличили с 13 спрямо началото на програмния период. Малките фирми от 10 до 49 заети лица към 2014 г. са 7, а към 2019 г. - 9 броя или 5%, а средните с персонал от 50 до 250 заети – 1 или 1%. В общината няма регистрирани големи предприятия с персонал над 250 заети лица.

Таблица 13: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата в лева

2014	2015	2016	2017	2018	2019
6991	7413	7643	8446	8572	10154

Източник: Национален статистически институт

Средната брутна годишна работна заплата в община Бойчиновци за 2019 г. е 10 154 лева, което е с около 45% повече спрямо 2014 г. и с около 18% повече от 2018 г.

Въпреки значителният ръст, възнагражденията в общината към 2019 година остават по-ниски спрямо средната годишна работна заплата за страната за същия период – 15209 лева, от заплатите за област Монтана – 11165 лева и за Северозападен район – 11860 лева.

Състоянието на местната икономика се определя и влияе от много на брой и различни по естество фактори, които биват както вътрешни, така и външни. В тази връзка е важно да се определи икономическото състояние на заобикалящите общината територии, което детерминира средата за нейното развитие, позицията на общината спрямо съседните ѝ общини, наличните ѝ сравнителни предимства и потенциали за растеж, както и основните ограничители за икономическия подем на общината.

Селско стопанство

Селското стопанство продължава да бъде водещ отрасъл на общинската икономика във Бойчиновци и се развива динамично през целия програмен период от 2014 до 2020 г. То е основен източник на доходи и заетост и играе важна роля за развитието на района. Поземлените ресурси са основен фактор за развитието на земеделието на територията на общината.

Селското стопанство като икономическа дейност е застъпено във всички населени места в общината и е основен отрасъл в селата. Земята се съставлява от 388 495 дка или 90% от общата площ на общината. Обработваемата земя по баланс е 371 597 дка (95% от земеделските земи).

Таблица 14: Баланс на площите в община Бойчиновци по видове територии и по предназначение

№	Вид собственост	Имоти бр.	Площ в дка	Площ %
1	държавна частна	1539	22526,974	7,399
2	частна	23200	161012,884	52,886
3	на религиозни организации	10	231,349	0,076
4	общинска частна	1911	16275,197	5,346
5	смесена	601	20098,526	6,602
6	на юридически лица	6528	55917,395	18,367
7	стопанисван от общината	13	523,743	0,172
8	държавна публична	286	4237,795	1,392
9	общинска публична	2765	23626,726	7,760
	ВСИЧКО:	36853	304450,589	100,000

Източник: Областна дирекция „Земеделие” - Монтана

Най-голям относителен дял в община Бойчиновци заемат териториите частна собственост – 52,886%, следвани от земите, на юридически лица – 18,367%, общинска публична – 7,760% и държавна частна собственост – 7,399%. Останалите територии се разпределят между територии , на религиозни организации , на общинска частна , на смесена , на стопанисвани от общината , на държавна публична.

Таблица 15: Брой регистрирани земеделски стопани в община Бойчиновци 2014-2020 г.

Стопанска година	Общ брой земеделски стопани, регистрирани по Наредба 3/1999 г.	Площ на обработваемата земя (дка), включена в анкетни формуляри по Наредба 3/1999 г. ⁵
2014/2015	230	116 513
2015/2016	226	115 867
2016/2017	200	113 626
2017/2018	182	114 444
2018/2019	170	125 271
2019/2020	178	122 249

Източник: Областна дирекция „Земеделие” - Монтана

Броят на земеделските стопани в община Бойчиновци намалява през последните години и през 2018/2019 стопанска година е 170 , докато през 2014/2015 е 230. За стопанската 2019/2020 година в общината са регистрирани 178 земеделски стопани или с 33% по-малко спрямо началото на отчетния програмен период.

Обработваемата земя в общината от 2014 до 2019 г. нараства с 8 758 дка и достига 125271 дка, но през последната стопанска година 2019/2020 г. намалява до 122 249 дка.

⁵ В колона обработваема земя са включени и площи заети с трайни насаждения, пасища и ливади

Таблица 16: Основни видове отглеждани култури и среден добив в община Бойчиновци за 2014-2020 г.

Култура	Стопанска година											
	2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/18		2018/2019		2019/2020	
	Площи дка.	Ср. Добив кг/дка	Площи дка.	Ср. Добив кг/дка	Площи дка.	Ср. Добив кг/дка	Площи дка.	Ср. Добив кг/дка	Площи дка.	Ср. Добив кг/дка	Площи дка.	Ср. Добив кг/дка
пшеница	84450	445	61400	468	49520	470	67200	459	65210	555	84172	537
ечемик	7230	400	1500	547	2720	479	1250	439	730	377	1 696	388
рапица	8750	196	5600	349	7830	289	5095	204	2690	255	6200	224
масл. слънчоглед	69120	211	44010	232	58285	241	60720	255	60880	183	65203	270
царевица зърно	23435	435	17216	470	29055	427	13260	738	20990	495	19904	752
ябълки	3,4	-	3,4	-	3,4	-	3,4	-	3,4	-	-	-
сливи	13	-	26	-	26	-	26	-	79	-	-	-
череша	0	-	16	-	16	-	16	-	16	-	-	-
лоза-винени	470	-	470	-	470	-	470	-	470	-	-	-
Общо:	193471	-	130241	-	147925	-	148040	-	151068	-	-	-

Източник: Областна дирекция „Земеделие” - Монтана

Най-много площи през 2019/2020 стопанска година са засяти с пшеница – 84 172 дка, маслодаен слънчоглед – 65 203 дка и царевица зърно – 19 904 дка. Средните добиви от декар на пшеницата, слънчогледа и царевицата са най-високи през 2018/2019 стопанска година, съответно – 537 кг/дка, 270 кг/дка и 752 кг/дка. Добивите от ечемик и рапица са най-добри през 2015/2016 година – 349 кг/дка и 349 кг/дка.

Вторият подотрасъл на селското стопанство е животновъдството. Към 2020 г. водещи подотрасли на местното животновъдство са птицевъдството, овцевъдството и говедовъдството. Броят на отглежданите говеда е най-голям през 2016 г. – 1862, а в края на отчетния период намалява до 1511. Броят на отглежданите овце в общината също намалява от 5552 през 2016 г. на 3171, а на козите от 1990 на 985. Биволовството е слабо развито само 28 броя животни към 2020 г. Към 2020 г. в община Бойчиновци са регистрирани едва 31 свине. През 2019 г. в общината са започнали да отглеждат 260 еднокопитни животни, които през 2020 г. намаляват на 250. Пчелните семейства през 2020 г. са 3545 или със 720 повече спрямо 2015 г.

Таблица 17: Брой животни по години в община Бойчиновци за периода 2015 – 2020 г.

Година	говеда	биволи	овце	кози	свине	еднокопитни	птици	бройлери	зайци	пчелни семейства
	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	Бр.	хил.бр.	хил.бр	бр.	бр
2015	1516	35	4511	1990	20	-	31,6	8	1400	2825
2016	1862	103	5552	1733	46	-	31,45		850	3579
2017	1851	28	4625	1733	15	-	29,155	0	121	3579
2018	1492	26	3825	1249	15	-	29,155	1,35	121	3579
2019	1523	29	3383	1074	44	260	27,400	0,35	114	3253
2020	1511	28	3171	985	31	250	27,400	0,48	107	3545

Източник: Областна дирекция „Земеделие” – Монтана

Съществен проблем за развитието на животновъдството остават строгите хигиенни и ветеринарномедицински изисквания към животновъдните обекти след присъединяването на

страната ни към ЕС. Не на последно място сериозна пречка пред реализацията на местна животновъдна продукция се явяват и неизгодните, често прерастващи в нелоялни и монополни, взаимоотношения между продавачи, посредници и купувачи.

Тенденциите в развитието на селското стопанство следват тези в страната, които са свързани с намаляване на производството, ниска рентабилност и ниска конкурентоспособност на сектора. Намаляването на изкупните цени и заливането на пазара с вносни стоки правят сектора все по-малко привлекателен. Възможностите за финансиране, които предлагат европейските фондове са добър начин за подкрепа на сектора и неговото възстановяване, но липсва достатъчно активност от страна на местните производители за кандидатстване с проекти и инвестиране на средства в земеделие и животновъдство.

Горско стопанство

Горският фонд заема едва 8,54% от територията на община Бойчиновци – 26 239 дка.

В горскостопанско отношение територията на община Бойчиновци се включва в обхвата на Териториално поделение „Държавно горско стопанство (ДГС) – Монтана към Регионална дирекция на горите (РДГ) – Берковица, Северозападно държавно предприятие.

Таблица 18: Разпределение на общата горска площ в община Бойчиновци по видове собственост за периода 2015 - 2020 г. (ха)

Видове собственост	2015 Ха	2016 Ха	2017 Ха	2018 Ха	2019 Ха	2020 Ха
Държавна горска територия	1108	1094	1083	1070	1073	1073
Територия на физически лица	1216	1216	1215	1203	1297	1297
Територия на юридически лица	148	162	174	199	102	102
Общинска територия	571	571	571	571	571	571
Църковна територия	81	81	81	81	81	81
ОБЩО	3124	3124	3124	3124	3124	3124

Източник: ДГС „Монтана“

Общата горска площ на територията на община Бойчиновци към 2020 г. е 3124 ха, от които: 34,35% държавна горска територия, 41,53% територия на физически лица, 3,27% територия на юридически лица, 18,27% общинска територия, 2,58% църковна територия.

Таблица 19: Ползване на дървесина от територията на общината 2015-2020 г. (куб. м.)

Ползване на дървесина (куб.м.)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Предвидено	2500	2500	2500	2500	2500	800
Осъществено стояща маса	2300	1850	1760	2240	2420	680

Източник: ДГС „Монтана“

Количеството на ползваната дървесина от държавния горски фонд на територията на община Бойчиновци нараства като през 2015 г. е 2 300 куб м., а през 2019 г. е 2 420 куб. м., но в края на отчетния период намалява до 680 куб. м.

Общо за периода са добити 11 250 куб. м. или по 1875 куб. м. средно на година.

За периода 2015-2020 г. е осъществено следното залесяване:

- 2015 г. – 40 дка
- 2016 г. – 168 дка
- 2017 г. – 191 дка
- 2018 г. – 220 дка
- 2019 г. – 213 дка
- 2020 г. – 180 дка

Общата леситост на община Бойчиновци за периода 2015 – 2020 г. е :

- 2015 г. – 26%
- 2016 г. – 26%
- 2017 г. – 27%
- 2018 г. – 27%
- 2019 г. – 27%
- 2020 г. – 20%

За периода около 10 фирми са вписани и част от тях отписани в Регистъра на производствените марки, като обекти по смисъла на чл.206 от Закона за горите.

За 2020 г., обектите, в които постъпва, преработва се и се експедира дървесина са 7 броя, по населени места, както следва:

- С.Лехчево – 2бр.
- С.Мърчево – 2бр.
- С.Владимирово – 1бр.
- С.Громшин -1бр.
- Гр.Бойчиновци – 1бр.

Защитени зони на територията на община Бойчиновци:

Защитена зона „Портизовци – Владимирово BG0000517 – обявена за опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, съгласно чл.6, ал.1, т.2 на ЗБР, Директива 92/43 ЕЕС за местообитанията, одобрена с Решение на МС №122/02.03.2007 г.

Дървесната растителност, макар и малко в района на общината, има своето място като източник на дървесина, като защита на земеделските земи от ерозия, като производител на кислород и като основен елемент на ландшафта, поради което и в бъдеще е необходимо да се полагат грижи за нейното опазване и обогатяване.

Изводи:

Прилагането на мерките и дейностите, включени в ОПР на общината в периода 2014-2020 г. оказва противоречиви въздействия върху икономическото развитие на община Бойчиновци. От една страна безработицата намалява, но все още е много по-висока от средните равнища за областта и за страната. Броят на предприятията се увеличава и основните икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия се подобряват. От друга страна броят на земеделските производители намалява, но средните добиви от декар на основните видове отглеждани култури се увеличават. Местният бизнес се е възползвал от някои възможности за финансиране от европейските фондове и са реализирани редица проекти и дейности, обобщени в следващия раздел на доклада за последваща оценка на ОПР.

Последната година от прилагане на Общинския план за развитие - 2020 г. е необичайна и много различна, белязана със знака на пандемията от коронавируса COVID-19. Кризата нанася непредвидени последствия върху всички сектори на обществения живот и поставя на изпитание икономиката, здравните и социалните системи. Тези процеси естествено се отразиха негативно и на резултатите от изпълнението на Общинските планове за развитие. Обявеното извънредно положение за цялата територия на Република България и впоследствие - извънредна епидемична обстановка за страната, ограничи значително развитието на бизнеса през последните години. Пандемията възпрепятства културния, спортния, социалния живот и създаде икономически и финансови рискове и неустойчивост в целия регион. Данните за състоянието на икономиката през изтеклата календарна 2020 г. не са публикувани от НСИ към момента на изготвяне на настоящия доклад и анализът за отрицателното въздействие на пандемията може да бъде извършен едва в края на 2021 г.

4. Социални дейности и услуги

Критерий за успех и устойчивост на резултатите от прилагането на ОПР е състоянието на социалните услуги в община Бойчиновци. В общината се предоставят широк спектър от социални услуги, в това число услуги за деца в риск, за възрастни хора, за лица с физически и психически увреждания и др. В резултат на развитието на социалните услуги в общината, значително е намаляла потребността от настаняване в институции.

През отчетния период продължава предоставянето на социални услуги в общността, социални услуги в общността от резидентен тип и социални услуги в домашна среда. Успешно функционират и се развиват социални услуги обезпечени с държавно, общинско и проектно финансиране. Продължава изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги за периода 2016-2020 г.

Към края на 2020 г. в община Бойчиновци функционират следните седем структури, предоставящи социални услуги и развиващи социални дейности:

- **Дом за стари хора „Свети Николай Чудотворец”** с. Владимирово. Това е единствената в общината специализирана институция за предоставяне на социални услуги извън обичайната домашна среда за възрастни хора. Домът за стари хора съществува от средата на миналия век. Същият е с капацитет 54 места. Домът приема възрастни хора от област Монтана и има обособено отделение за лежачо болни. Целта на предоставяните в него услуги е подобряване качеството на живот на хората в пенсионна възраст, интеграцията им в обществото, преодоляване на социалната изолация и осигуряване на специализирано медицинско обслужване.

- **Домашен социален патронаж** - гр. Бойчиновци с капацитет 200 лица, който обслужва всички населени места в община. Домашният социален патронаж предоставя топла храна по домовете.

- **Проект „Предоставяне на топъл обяд на територията на община Бойчиновци”** – за периода 2017 г. - 2019 г. Домашен социален патронаж – Бойчиновци извършва доставка на обяд за 80 потребители от всички населени места в общината. Доставката на храна е финансирана по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Осигуряване на топъл обяд 2016-2020 г.“ по ОП ”За храна и /или основни материали”, безвъзмездно подпомагане от Фонд за Европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица /ФЕПНЛ/.

- **„Личен асистент”** - Услугата се предоставя на основание Закона за личната помощ, като чрез нея се подпомагат и разширяват възможностите за подобряване качеството на живот на хората от уязвимите групи и техните семейства. Качествената грижа в семейна среда на лица с увреждания и тежко болни самотни хора, подпомага постигането на социалната им адаптивност, от гледна точка на съществуващата инвалидност. Чрез предоставяне на тази услуга се създава възможност за намаляване на броя на настанените в специализирани институции хора с увреждания.

- **Клуб на пенсионера – 10 броя** - осигуряват поддържането на контакти на пенсионерите, чрез осъществяване на дейности с културен, социален и здравен характер. Клубове на пенсионера функционират в гр. Бойчиновци, с. Владимирово, с. Громшин, с. Ерден, с. Кобиляк, с. Лехчево, с. Мадан, с. Мърчево, кв. Огоста и в с. Охрид.

- **Клуб на инвалида – 2 броя** - с. Владимирово и с. Мърчево. Осигуряват поддържането на социални контакти, чрез осъществяване на дейности с различен характер.

- **Механизъм лична помощ**

На 01.01.2019 г. влезе в сила Закон за личната помощ, а предоставянето и финансирането на личната помощ реално стартира на 01.09.2019 г. Съгласно Закона, доставчик на лична помощ е Община Бойчиновци. Личната помощ се предоставя въз основа на индивидуална оценка на потребностите, изготвена по реда на Закона за хората с увреждания и издадено направление с определени брой часове за лична помощ.

Лицата, които имат право да бъдат включени в механизма лична помощ по реда на Закона за личната помощ са:

- Хората с право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност.
- Децата с право на чужда помощ, с определени 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или трайно намалена работоспособност.
- Децата без право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или трайно намалена работоспособност.

Личната помощ се финансира със средства от:

- държавния бюджет, чрез бюджета на Министерството на труда и социалната политика;
- дарения, завещания, спонсорства, предоставени от физически или юридически лица;
- Европейските структурни и инвестиционни фондове;
- проекти и програми, финансирани от други международни финансови институции и донори;
- други източници.

Към 31.10.2020 г. ползвателите на услугата в община Бойчиновци са 149 потребители.

Развитието на социалните услуги в общината е от особена важност за осигуряване на достоен начин на живот на определени рискови групи от населението. В изпълнение на своята социална политика Община Бойчиновци активно работи за осигуряване на по-добри и достойни условия на живот и възможности за социално включване на групите в социален риск, като мобилизира всички ресурси – човешки и материални.

В община Бойчиновци не функционира специализирана институция за деца и младежи. Няма регистрирани приемни семейства и деца настанени в приемни семейства.

Държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето, рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания на територията на община Бойчиновци се провежда от *Дирекция „Социално подпомагане” - Монтана (ДСП)*.

За реализиране на дейността си ДСП:

- Извършва цялостната дейност по отпускане, отказване и прекратяване на социални помощи и семейните помощи за деца;

- Извършва дейности по социалната рехабилитация и интеграция на хората с увреждания;
- Осъществява текуща и практическа дейност по закрила на детето;
- Извършва временно настаняване и прекратяване на деца при близки и роднини, приемни семейства и институции;
- Предоставя целева финансова помощ, предназначена за подкрепа на детето и семейството, с цел превенция и реинтеграция и отглеждане на детето в семейството или при близки и роднини;
- Извършва конкретна социална работа, насочена към подкрепа на рисковите групи с цел социалното им включване в общността, консултира и работи индивидуално с всеки нуждаещ се за социалната му адаптация и интеграция;
- Оказва методическа помощ и съдействие на Общинската администрация при предоставяне на социални услуги в общността и в специализирани институции;
- Съдейства и сътрудничи на физически и юридически лица, осъществяващи дейности по закрила на детето и социални услуги.

На територията на община Бойчиновци има „изнесено работно място” на Дирекция „Социално подпомагане” гр. Монтана, което обслужва всичките 13 населени места на общината. В звеното работят 3 социални работници за обслужване, съгласно Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания и Закона за семейните помощи. Социални работници от отдел „Закрила на детето” към Дирекция „СП” гр.Монтана извършват проверки и оказват необходимата помощ и съдействие на деца и семейства в риск.

Развитието на социалните услуги в община Бойчиновци е от особена важност за осигуряване на достоен начин на живот на определени рискови групи от населението. В изпълнение на своята социална политика Община Бойчиновци активно работи за осигуряване на по-добри и достойни условия на живот и възможности за социално включване на групите в социален риск, като мобилизира всички ресурси – човешки и материални.

5. Здравеопазване

В община Бойчиновци няма регистрирани лечебни заведения за болнична помощ, както и за специализирана извънболнична медицинска помощ, МЦ, ДКЦ, хосписи и лаборатории.

На територията на общината липсва Център за спешна медицинска помощ, като най-близкият е в гр.Монтана, на 19,5 км от гр. Бойчиновци.

Системата на здравеопазването в община Бойчиновци включва само доболнична помощ, която се осъществява от общопрактикуващи лекари.

По здравна карта в общината има разкрити 5 общи първични медицински практики с общопрактикуващи лекари, които работят в град Бойчиновци и селата Лехчево, Владимирово, Мадан, Мърчево и Громшин. Към 2020 г. практикуващите в общината лекари намаляват на 3-ма. Здравното и медицинско обслужване на гражданите е затруднено, поради неравномерното разпределение на населението по общи практики и отдалечеността на голяма част от населените места от общинския център.

Таблица 20: Медицински персонал и население на един лекар в община Бойчиновци 2014-2020 г.

Персонал/Години	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Лекари	5	4	4	5	5	5	3
Лекари по дентална медицина	2	1	1	1	1	1	0
Медицински специалисти по здравни грижи	10	10	9	9	9	9	10
Население на 1 лекар	1733	2165	2119	1652	2031	2697	2655
Население на 1 лекар по дентална медицина	4332	8660	8475	8262	8124	8090	-

Източник: ИНФОСТАТ - <https://infostat.nsi.bg>

За осъществяването на нормалната доболнична помощ има допълнителна необходимост от общопрактикуващи лекари и медицински специалисти. Стоматологичната помощ в община Бойчиновци в периода 2014-2017 г. се осъществява първоначално от 2, а след това само от 1 стоматологичен кабинет в общинския център, като през 2020 г. няма практика по дентална медицина. Стоматологично обслужване на населението се извършва и в областния център - град Монтана. Спешната медицинска помощ в община Бойчиновци се осъществява от ЦСМП - гр. Монтана и филиал за спешна медицинска помощ в град Вълчедръм, който е на пряко подчинение, методиране и организация от ЦСМП - гр. Монтана. Голяма част от населението живее на разстояние до 30 минути от общинския център, където са съсредоточени здравните, социални и административни услуги.

Болнична лечебна помощ населението на община Бойчиновци получава в гр. Монтана.

В община Бойчиновци работят 2 аптеки – 1 в гр.Бойчиновци и 1 в с.Лехчево. Затруднено е снабдяването с лекарства в малките и отдалечени населени места на общината, поради липса на обществен транспорт.

Сравнителният анализ за заболяемост и болестност на населението от община Бойчиновци за отчетния период 2014-2020 г. показва намаляване на общата заболяемост.

Здравно-демографската характеристика очертава неблагоприятни тенденции в развитието на здравното състояние. Сериозен проблем се явява нарушената профилактика на населението, което води до влошаване на общия здравен статус. Подобряването на общата система за

навременна и всеобхватна профилактика ще спомогне за снижаване на заболяемостта и много по-качествено лечение на болните. Анализът на инфраструктурата, осигуреността и достъпността до здравни услуги установява неравномерност в разпределението на материалната база и диспропорции в осигуреността с лекари и медицински персонал.

6. Образование

Състоянието на образованието е друг ключов фактор, с който се оценява влиянието на ОПР върху целевата територия и нейното население. В община Бойчиновци има добре функционираща система за предучилищно и училищно образование, възпитание и личностна подкрепа, които се осигуряват в детските градини и училищата. Образователната система е добре организирана, обезпечена с кадри и материално-техническа база и осигурява общообразователната и професионална подготовка на учащите се. Наличната мрежа от учебни заведения е с оптимизирана структура, съобразена с действащите законови и подзаконови документи и нормативи и с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието. Развитието на демографските процеси на територията на общината се отразяват негативно върху мрежата от учебни заведения. Училищната мрежата в общината вече е достигнала предела на оптимизация. През периода 2014-2019 г. не са закривани общински училища и детски градини.

Липсата на училища със засилено изучаване на чужди езици, технически и икономически специалности в община Бойчиновци води до преориентиране на част от учениците след седми и осми клас към други общини в и извън областта, като на учениците се налага да пътуват до гр. Монтана или до друг по-голям град. Този факт показва, че възможностите за получаване на средно образование в рамките на общината са ограничени.

През учебната 2019/2020 г. функционират 5 общински училища, от които две средни и три основни училища, както следва:

- СУ „Васил Левски” - гр.Бойчиновци;
- СУ „Св.Св.Кирил и Методий” – с.Лехчево
- ОУ „Вл.Минчев” – с.Владимирово;
- ОУ „Отец Паисий” - с.Мадан;
- ОУ „Христо Ботев” - с.Мърчево.

Таблица 18: Сравнителни данни за общообразователните и професионални училища по учебни години

Учебни години	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Брой училища	6	6	6	6	5	5
Брой учители	63	60	59	56	49	47
Брой паралелки	36	36	35	37	37	36

Брой ученици	844	815	786	795	787	756
в т.ч. - мъже	497	488	458	469	448	421
в т.ч. - жени	347	327	328	326	339	335

Източник: ИНФОСТАТ - <https://infostat.nsi.bg>

Общият брой на учениците в общината намалява с 88 или с около 10% през учебната 2019/2020 г. спрямо 2014/2015 г. Броят на учителите през анализирания период също намалява – с 16 учители за разглеждания 5 годишен период. Броят на паралелките се запазва относително постоянен и през 2019/2020 учебна година е 36.

Професионалното обучение е съобразено със спецификата на местната икономика, като продължава да се търси по-тясно обвързване на профилираните паралелки с икономическите приоритети на общината и търсенето на пазара на труда.

Двете СУ в град Бойчиновци и село Лехчево са единствените учебни заведения на територията на общината, даващи възможност да се обучават ученици по професии и специалности, за които има търсене на пазара на труда. Препоръчително е в учебните заведения регулярно да се провеждат срещи и дискусии с представители на бизнеса и земеделските производители, от които да се получава актуална информация за необходимите подготвени кадри в бъдеще. Ръководството на училищата трябва да проявява гъвкавост и да се стреми да предлага на пазара на труда подготвени специалисти в търсените професионални направления, като при изразен интерес да се актуализират професионалните направления и професиите, по които ще се реализира прием в професионалните паралелки.

Оптимизирането на училищната мрежа следва да създаде предпоставки за финансиране на професионални училища, защитени професии, съобразно потребностите на общината, както и с внедряване на обучение, чрез работа (дуалнообучение). Т.е. наложителни са мерки за стимулиране на обучението по търсените на пазара на труда професии, степен на квалификацията, съобразно степента на развитие на местната икономика и заявените инвестиционни намерения, като продължава политиката за достъп до образование на учениците от специфични целеви групи.

Важна тема засягаща професионалното образование е дуалното обучение, интересът към тази форма на обучение с практика е изключително голям. Има тенденция за разширяване на дуалното обучение у нас, но за целта са нужни промени, най-вече законодателни. Този вид обучение засяга две групи лица – над 16 години, които са в образователната система и тези, които са на пазара на труда над 16 години.

В общинските училища са интегрирани и се обучават деца със специални образователни потребности. С всички тях работят специалисти от Ресурсен център - гр. Монтана. В помощ на обучението са ресурсен учител, логопед и психолог. Потребност от психолози или

педагогически съветници има и в останалите училища в общината. Няма проблем с интеграцията на ромските деца в община Бойчиновци, но има проблем със задържането им в училище. Разходите, които се налагат във връзка с посещаване на училище, влияят силно върху мотивацията на родители и ученици и стават причина за отпадане на деца от образователната система.

Една от мерките срещу отпадане и задържането на учениците от ромски произход е работата по проекти, която се предвижда да продължи и през периода 2021-2027 г.

Организирането на обучение чрез работа (дуално обучение) е нова възможност за повторно включване на рано напусналите образователната система.

От 2018 г. има промяна в системата на делегираните бюджети, като финансирането не зависи само от броя на децата и учениците, а и от броя на паралелките, от спецификата на региона, в който се намира училището, а в по-дългосрочен период и от качеството на образователния процес.

Структурите на предучилищното образование в общината са добре развити. Осигуреността с детски градини, преподаватели и места в детските градини е много добра.

Таблица 21: Сравнителни данни за общинските детски градини по учебни години

Учебни години	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Брой детски градини	6	6	6	6	6
Брой групи	12	11	11	11	12
Педагогически персонал	23	22	22	23	21
Брой деца	231	224	240	256	197
в т.ч. - мъже	112	106	110	125	108
в т.ч. - жени	119	118	130	131	89

Източник: ИНФОСТАТ - <https://infostat.nsi.bg>

В общината през 2019/2020 учебна година функционират 6 детски градини, които се посещават от 197 деца, разпределени в 12 групи. Капацитетът на детските градини напълно покрива нуждите на общината.

Броят на децата в детските градини е намалял с 51 или около 15% за анализирания период. Педагогическият персонал намалява с 2 човека за 5 годишния период.

Технически средства и дидактически материали се осигуряват от бюджетите на детските градини и училищата.

Сградният фонд на учебните заведения включва 6 сгради за училищата и 6 сгради за детските градини. Необходимо е обновяване на материално-техническата база в някои учебни и детски заведения и въвеждане на мерки за енергийна ефективност, както и благоустрояване и озеленяване на училищния двор.

Сферата на образованието в община Бойчиновци като цяло е обезпечена с квалифицирани кадри. Няма нередовни учители. Няма недостиг на специалисти по отделните дисциплини. Проблем в селата е редуцираният щат, който не позволява всеки учебен предмет да се преподава от специалист. В общината са налице достатъчен брой учители по отделните предмети, с висше и полувисше образование и съответната квалификация.

Сериозен проблем, характеризиращ квалификацията на човешките ресурси в страната, е ниското ниво на компютърни и цифрови умения, което пречат широкото използване на ИКТ и базираните на тях услуги и постигането на цифров растеж. През последните години се правят опити за навлизане на модерните технологии в учебния процес, но резултатът е противоречив. Кризата с COVID-19 принуди учителите и учениците да се пренастроят бързо към дистанционна форма на обучение. Това доказва необходимостта от интервенции на всички нива на образователната система за повишаване на цифровата грамотност на учениците и избягване на така нареченото цифрово изключване.

III. Оценка на степента на постигане на целите, приоритетите и устойчивост на резултатите

Степента на постигане на целите, приоритетите и устойчивостта на резултатите от изпълнението ще бъдат отчетени на база заложеното в Общинския план за развитие на община Бойчиновци 2014-2020 г. /ОПР/.

В стратегическата част на Общинския план за развитие на община Бойчиновци 2014-2020 г. са включени: визия, 3 стратегически цели с 16 приоритета към тях и един хоризонтален приоритет.

Визията отразява желанието за достигане на определено ниво на развитие на община Бойчиновци. Тя е консолидирана, обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, която изгражда, поддържа и обитава.

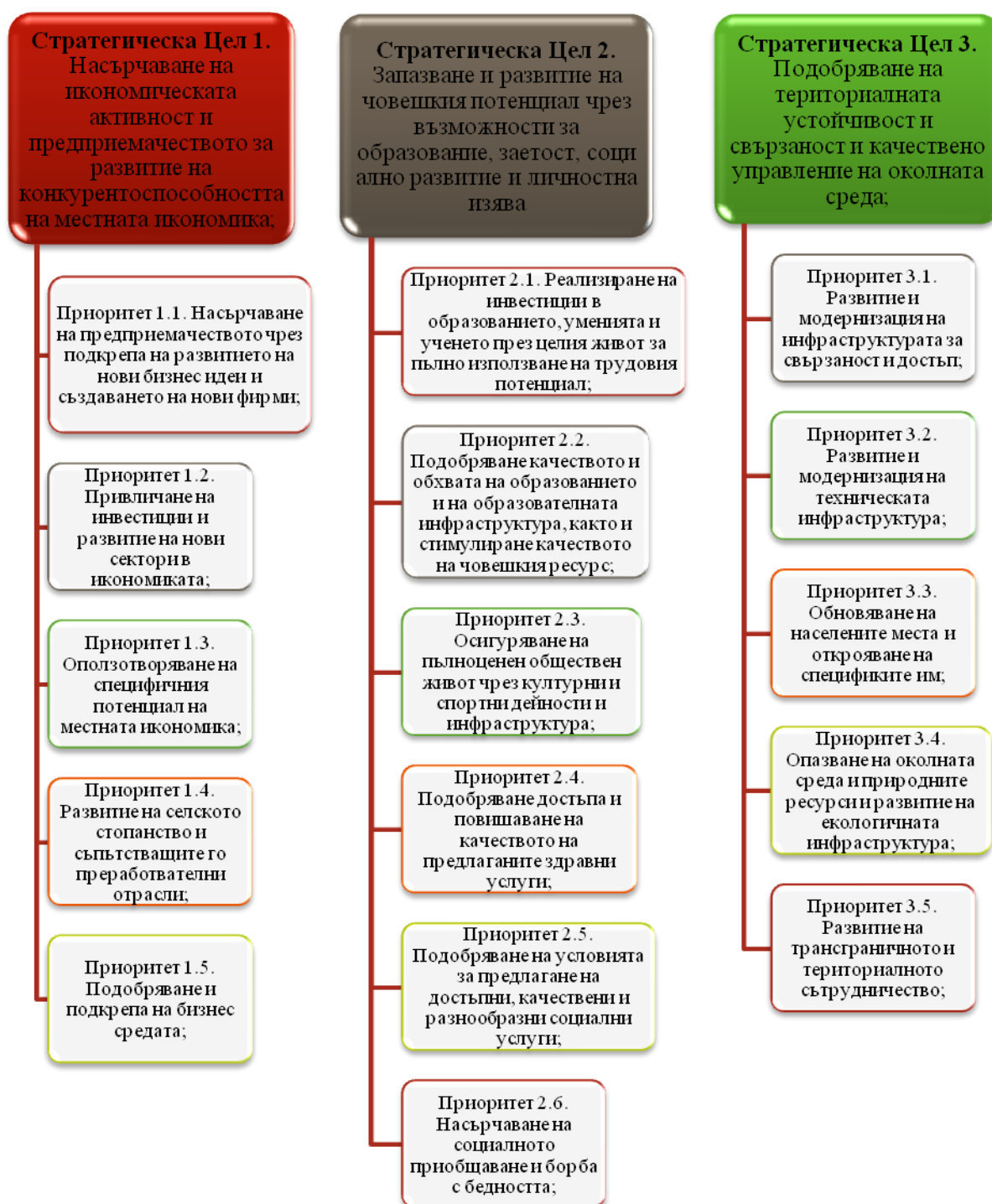
Визията за развитие на община Бойчиновци, отразена в ОПР 2014-2020 г. е:

„Запазила и усвоила своя природо-географски потенциал, община Бойчиновци е развит селски район, в сърцето на Северозападна България, където хората оползотворяват своя потенциал и откриват нови възможности за развитие.”

Дългосрочната политика на община Бойчиновци, очертана във визията играе ключова роля за постигането на устойчивото и балансирано местно развитие в различни аспекти - икономически, социален, екологичен и териториален. Във визията е заложена прогнозата, че ще бъде оползотворен и развит специфичният потенциал на общината, изразен най-вече в нейното стратегическо местоположение на граничен район, ще бъде повишена степента на икономическо развитие, ще бъдат подобрени условията за живот и ще бъде преодолян

демографския срив и обезлюдяването на населените места. Устойчивото развитие на района е свързано най-вече с преодоляване на демографската криза и бедността, чрез насърчаване на инвестициите, предприемачеството и оползотворяване на местния потенциал и ресурси.

Стратегическите цели и приоритети на ОПР – Бойчиновци за периода 2014-2020 г. като цяло са съгласувани и уместни по отношение на плановите и стратегически документи от по-високо ниво

В ОПР са заложили **72 мерки**, на етапа на настоящата междинна оценка те остават релевантни и адекватни на съществуващата социално-икономическа ситуация във Бойчиновци, на приоритетите и целите за развитие и финансовите възможности на Общината.

Стратегическите цели и приоритетите в ОПР се използват за базови при извършване на последващата оценка. Те съчетават местния потенциал с целите и насоките за развитие на регионално, национално и европейско ниво. Те са релевантни и адекватни на съществуващата социално-икономическа ситуация в община Бойчиновци и на възможностите за развитие на общината. В своята съвкупност така формулираните стратегически цели, приоритети, специфични цели и тяхната успешна реализация допринасят за изпълнение на визията и постигане целите на регионално, национално и европейско ниво.

Постигането на целите на ОПР – Бойчиновци за периода до 2020 г. допринася пряко за изпълнение целите на ОСП - Монтана, РПР на СЗР, НСПР и реализира на практика общоевропейските цели на местно ниво.

Стратегията за реализация на ОПР обхваща и проследява взаимовръзката между формулираната визия за развитие, определените стратегически цели, приоритети за действие и техните специфични цели, които трябва да бъдат постигнати посредством изпълнението на конкретни мерки, проекти и предвидените в проектите дейности.

Оценката на степента на постигане на целите, приоритетите и устойчивостта на резултатите е разгледана по стратегически цели, като към всяка една стратегическа цел е проследено изпълнението на конкретните специфични цели и мерки. По този начин се откроява кои от тях са изпълнени, неизпълнени или текущи, съответно има или няма напредък по тях.

В извършената през 2017 г. междинна оценка за изпълнението на ОПР се съдържа подробна аналитична информация за дейностите, ресурсите и получените въздействия на плана от началото на неговата реализация. Анализът проследява изпълнението на приоритетите, като оценката е направена на база реализираните през периода 2014-2017 г. проекти, обекти и дейности и вложените финансови средства за изпълнението им.

Оценителят предлага следната методика за качествена последваща оценка на количествено измеримите показатели:

Таблица 22: Методика за качествена оценка на количествени показатели

Процентно съотношение изпълнение (в %) към 31.12.2020 г.	Качествена оценка на изпълнението
0 (неизпълнение) - 15	слабо изпълнение
от 16 до 40	умерено изпълнение
от 41 до 60	добро изпълнение
от 61 до 80	много добро изпълнение
над 80	отлично изпълнение

За плановия период 2014-2020 г. в Индикативната финансова таблица на община Бойчиновци за четирите основни приоритета на ОПР са заложени 152 проекта и дейности на обща стойност 87 490 470 лева. На етапа на междинна оценка за периода 2014-2016 г. е отчетено общо изпълнение проекти и дейности за 20 936 791 лева.

Изводът е, че на етапа на МО финансовото изпълнение на ОПР на база усвоени средства и инвестиции, предимно от общински проекти е 24%. Това е добър финансов напредък в средата на програмния период. В Доклада от извършената междинна оценка не е отчетен точен брой проекти и дейности по стратегически цели и приоритети и не е оценено техническото изпълнение на ОПР.

Настоящата последваща оценка използва за база заложения брой проекти и планирани финансови инвестиции в Общинския план за развитие на община Бойчиновци като обобщава резултатите от междинната оценка и изследва в съвкупност въздействието на всички проекти и дейности за периода 2014-2020 г., за които има събрани данни и информация.

Реалните резултати от изпълнението на Общинския план за развитие на община Бойчиновци за програмен период 2014-2020 г. по приоритети, специфични цели, мерки, проекти и дейности са представени в следващата таблица:

Таблица 23: Справка за проектите на Община Бойчиновци през периода 2014-2020 г.

№ по ред	Стратегическа цел, Приоритет, Мярка, Проект/Дейност	Обща стойност лева	Период на изпълнение	Източник на средства – програма, фонд, бюджет (собствен финансов принос в %)	Резултати
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Насърчаване на икономическата активност и предприемачеството за развитие на конкурентоспособността на местната икономика	17554917			
	СТОЙНОСТ НА ЕТАПА НА МЕЖДИННА ОЦЕНКА	13436804			
	Приоритет 1.1. Насърчаване на предприемачеството чрез подкрепа на развитието на нови бизнес идеи и създаването на нови фирми;				
	Мярка 1.1.1. Подобряване на бизнес инфраструктурата и предоставяните услуги в подкрепа на бизнеса				

	Мярка 1.1.2. Провеждане на обучения за придобиване на предприемачески и бизнес умения				
	Мярка 1.1.3. Подпомагане процеса на пазарна информация и търговски контакти с местни и чуждестранни фирми за подобряване на достъпа до нови пазари и интернационализация на МСП				
	Приоритет 1.2: Привличане на инвестиции и развитие на нови сектори в икономиката	4020323			
	Мярка 1.2.1. Реализация на програма за общински инвестиционен маркетинг				
	Мярка 1.2.2. Подобряване на качествените характеристики на работната сила				
	Мярка 1.2.3. Осигуряване на подходящи места за развитие на нов бизнес, изграждане на индустриални зони и логистичен център, които да служат като места за ускореното развитие на местната икономика	2938900			
1	„Енергийна ефективност и ефикасност в “Елшица – 99“ ЕАД”	2402951	2017-2018	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Обновяване и повишаване енергийната ефективност на производствено предприятие в община Бойчиновци
2	Повишаване на енергийната ефективност в "СТЕФСТРОЙ 2010" ЕООД	535949	2017-2019	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Обновяване и повишаване енергийната ефективност на производствено предприятие в община Бойчиновци

	Мярка 1.2.4. Подкрепа за инвестиции за модернизация на материалните активи и производствените фактори на съществуващите предприятия	1081423			
3	Подобряване на производствения капацитет на фирма „ТБМ - 2000“ ЕООД	1071423	2016-2017	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Закупуване на ново производствено оборудване за дейността на ТБМ - 2000“ ЕООД
4	Преодоляване недостига на средства и липсата на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19	10000	2020	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Финансово подпомагане за функционирането на фирма „ВАНЯ СЛАВЧЕВА 2009“ ЕООД
	Приоритет 1.3: Оползотворяване на специфичния потенциал на местната икономика				
	Мярка 1.3.1. Брандиране на община Бойчиновци като уникална туристическа дестинация за екстремни въздушни спортове				
	Мярка 1.3.2. Изграждане на необходимите съоръжения и модернизация на съществуващата инфраструктура за утвърждаването на община Бойчиновци като важен ЖП възел				
	Мярка 1.3.3. Възраждане на традиционни отрасли в хранително-вкусовата промишленост				
	Приоритет 1.4: Развитие на селското стопанство и съпътстващите го преработвателни отрасли	97790			
	Мярка 1.4.1. Възстановяване, изграждане и модернизиране на хидромелиоративната инфраструктура, осигуряваща ефективно използване на водните ресурси				

	Мярка 1.4.2. Поддържане в добро състояние на инфраструктурата за предпазване от вредното въздействие на водите - диги, речни корекции, дренажи и др.				
	Мярка 1.4.3. Насърчаване на агроекологичното и биологичното земеделие	97790			
5	Развитие на стопанство с насаждения от сини сливи на ЗП Мила Евтимова	48895	2019-2023	ПРСР 2014-2020, Подмярка 6.1	Подобряване производствения капацитет на стопанство на млад земеделски производител в община Бойчиновци
6	Подпомагане създаването и развитието на стопанството на младия фермер Чавдар Иванов	48895	2019-2023	ПРСР 2014-2020, Подмярка 6.1	Подобряване производствения капацитет на стопанство на млад земеделски производител в община Бойчиновци
	Мярка 1.4.4. Насърчаване на отрасловата диверсификация и добавяне на стойност към дейностите в селското стопанство чрез изграждане на производствен цикъл в хранително-вкусовата промишленост				
	Мярка 1.4.5. Модернизация и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла				
	Мярка 1.4.6. Поддържане и съхраняване на природните ресурси				
	Приоритет 1.5: Подобряване и подкрепа на бизнес средата				
	Мярка 1.5.1. Повишаване на общото качество на административните услуги, предоставяни от община Бойчиновци чрез максимално улеснение и възможност за електронно обслужване				

Мярка 1.5.2. Стимулиране външнотърговския капацитет и конкуренто- способността на местните фирми, чрез обучения за повишаване квалификацията на МСП в областта на външната търговия, както и организиран участие в бизнес събития				
Мярка 1.5.3. Въвеждане на общински преференции при инвестиционна активност				
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Запазване и развитие на човешкия потенциал чрез възможности за образование, заетост, социално развитие и личностна изява	3843391			
СТОЙНОСТ НА ЕТАПА НА МЕЖДИННА ОЦЕНКА	1261849			
Приоритет 2.1: Реализиране на инвестиции в образованието, уменията и ученето през целия живот за пълно използване на трудовия потенциал				
Мярка 2.1.1. Придобиване на компетентности в съответствие с към пазара на труда				
Мярка 2.1.2. Развитие на предприемачеството				
Мярка 2.1.3. Изграждане на система за професионално ориентиране и професионално обучение на младежи и други категории лица, съобразени с потребностите на трудовия пазар				

	Мярка 2.1.4. Създаване на условия за задържането на висококвалифицирани специалисти				
	Мярка 2.1.5. Повишаване адаптивността на уязвими социални групи към пазара на труда				
	Приоритет 2.2: Подобряване качеството и обхвата на образованието и на образователната инфраструктура, както и стимулиране качеството на човешкия ресурс	1589570			
	Мярка 2.2.1. Подобряване и оптимизиране на образователната инфраструктура	49580			
7	Проект на ЦДГ „Щастливо детство“, с. Мадан	5000	2015	ПУДООС	Почистване, озеленяване и създаване на кът за отдих в района на ЦДГ Щастливо детство
8	Проект на ДГ „Вълшебен свят“, с. Владимирово	5000	2017	ПУДООС	Почистване, озеленяване и създаване на кът за отдих в района на ДГ Вълшебен свят
9	Ремонт на ОУ "Христо Ботев" с.Мърчево	39580	2019	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на образователна инфраструктура
	Мярка 2.2.2. Комуникация между средното образование и бизнеса				
	Мярка 2.2.3. Повишаване на образователното равнище сред ромското етническо малцинство	1539990			
10	Социално икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование	890000	2019-2020	Министерството на труда и социалната политика	Предприети мерки и дейности за образователна интеграция на ромското етническо малцинство
11	Интегриран подход за осигуряване на трайна интеграция на маргинализираните общности в община Бойчиновци	649990	2019-2021	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Предприети мерки и дейности за образователна интеграция на ромското етническо малцинство
	Мярка 2.2.4. Преодоляване недостига на кадри с висше образование и въвеждане на образователни стимули				

	Приоритет 2.3: Осигуряване на пълноценен обществен живот чрез културни и спортни дейности и инфраструктура	189537			
	Мярка 2.3.1. Стимулиране на читалищната и църковна дейност в общината	189537			
12	Ремонт салон читалище с. Охрид	6700	2014	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на културната инфраструктура
13	Ремонт салон читалище с. Портитовци	10200	2014	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на културната инфраструктура
14	Ремонт на покрива на челното тяло на Читалище с. Лехчево	17000	2016	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на културната инфраструктура
15	Ремонт на помещения в народно читалище "Хр. Ботев - 1926" с. Кобиляк	9200	2018	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на културната инфраструктура
16	Аварийно-възстановителни работи по сградата на читалище „Нов живот-1900” с. Владимир	133937	2019-2020	Междуведомствена комисия по бедствия и аварии	Подобряване състоянието на културната инфраструктура
17	Платформа „Агора” с партньорството на Община Бойчиновци по проект „Активни общности: изграждане на капацитет за промяна”- НЧ” Възраждане-1932”- Бойчиновци, НЧ ” Развитие-1911” с.Лехчево, НЧ” Гоцо Николов-1960” с.Мадан	12500	2018-2019	Платформа „Агора” и Общински бюджет	Развитие на читалищната дейност в община Бойчиновци
	Мярка 2.3.2. Осигуряване на модерна и надеждна спортна инфраструктура и съоръжения и популяризиране на спорта като активен и здравословен начин на живот				
	Мярка 2.3.3. Физическо и духовно съхраняване на поставените под юридическа защита културни ценности				
	Мярка 2.3.4. Духовно съхраняване и обогатяване на живото културно наследство и местните традиции				

**Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Бойчиновци 2014-2020 г.**

	Приоритет 2.4: Подобряване достъпа и повишаване на качеството на предлаганите здравни услуги	23320			
	Мярка 2.4.1. Подобряване на достъпа и модернизация на здравната инфраструктура	23320			
18	Ремонт здравна служба гр. Бойчиновци	7220	2014	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на здравна инфраструктура в община Бойчиновци
19	Ремонт здравна служба с.Лехчево	5500	2014	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на здравна инфраструктура в община Бойчиновци
20	Ремонт здравна служба с.Громшин	10600	2018	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на здравна инфраструктура в община Бойчиновци
	Мярка 2.4.2. Създаване на условия за повишаване на здравната култура сред уязвими групи от населението				
	Мярка 2.4.3. Ефективна превенция чрез профилактични прегледи и повишаване на физическата култура на населението				
	Приоритет 2.5: Подобряване на условията за предлагане на достъпни, качествени и разнообразни социални услуги	779115			
	Мярка 2.5.1. Създаване на условия за пълнен достъп до транспортната система				
	Мярка 2.5.2. Подобряване инфраструктурата на социалните услуги	51356			
21	Модернизиране на кухненско оборудване и обзавеждане на Домашен социален патронаж – гр.Бойчиновци	21538	2016	Фонд „ Социална закрила” и Общински бюджет	Подобряване на техническата осигуреност на социалните услуги в община Бойчиновци
22	Модернизиране на кухненско оборудване и обзавеждане на Домашен социален патронаж – гр.Бойчиновци	29818	2019	Фонд „ Социална закрила” и Общински бюджет	Подобряване на техническата осигуреност на социалните услуги в община Бойчиновци
	Мярка 2.5.3. Постигане на по-високо качество и разнообразие в общественото обслужване и социалните услуги	727759			
23	Топъл обяд в община Бойчиновци	170634	2016-2019	Фонд за европейско	Повишаване качеството и обхвата на социалните

				подпомагане на най-нуждаещите се лица	услуги в община Бойчиновци
24	Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване	413747	2016-2018	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Повишаване качеството и обхвата на социалните услуги в община Бойчиновци
25	„Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания“	129479	2020	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Предоставяне на социални услуги за жителите на общинския център и село Георги Дамяново по схема „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 3 и 4
26	"Топъл обяд в условията на пандемия от COVID-19 в община Бойчиновци"	13899	2020	Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се	Повишаване качеството и обхвата на социалните услуги в община Бойчиновци
	Мярка 2.5.4. Развитие на социалните институции				
	Приоритет 2.6: Насърчаване на социалното приобщаване и борба с бедността				
	Мярка 2.6.1. Подобряване на обхвата и качеството на образователния процес, както и достъпа до образование, обучение и развитие на социални и професионални умения				
	Мярка 2.6.2. Подобряване на средата за достъп и живот на групите, застрашени от социално изключване и изолация				
	Мярка 2.6.3. Осигуряване на ред и сигурност на жителите на населените места в общината				
	Мярка 2.6.4. Подобряване на достъпа до пазара на труда и подобряване на трудовите умения и навици на уязвими социални групи				
	Мярка 2.6.5. Подкрепа на политика за превенция и пълноценно участие в социалния живот чрез културни, спортни и др.				

	мероприятия				
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност и качествено управление на околната среда	18350680			
	СТОЙНОСТ НА ЕТАПА НА МЕЖДИННА ОЦЕНКА	6153334			
	Приоритет 3.1: Развитие и модернизация на инфраструктурата за свързаност и достъп	5954664			
	Мярка 3.1.1. Изграждане на транспортни отсечки, свързващи общината с главните транспортни оси - Е- 79 (ЕТК №4) и II-81 - Монтана - Лом				
	Мярка 3.1.2. Повишаване на вътрешно регионалната свързаност чрез изграждане на пътни отсечки за връзка със съседни общини				
	Мярка 3.1.3. Изграждане и модернизация на липсващите елементи от общинската пътна мрежа				
	Мярка 3.1.4. Рехабилитация и реконструкция на общинска пътна мрежа	5954664			
27	Ремонт на ОП на територията на община Бойчиновци - път VRC 1067 / III-101, Криводол - Бойчиновци/ Ракево - Добруша - Градешница общ.(Криводол- Бойчиновци) - Громшин / III-101/ от км 14+100 до км 17+600	500000	2017	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на пътната инфраструктура в община Бойчиновци
28	Ремонт на ОП на територията на община Бойчиновци - път VRC 1067 / III-101, Криводол - Бойчиновци/ Ракево - Добруша - Градешница общ.(Криводол- Бойчиновци) - Громшин / III-101/ от км 14+100 до км 17+600	356373	2018-2019	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на пътната инфраструктура в община Бойчиновци
29	Рехабилитация и реконструкция на общинска пътна мрежа, община Бойчиновци	5098291	2019-2020	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Подобряване състоянието на пътната инфраструктура в община Бойчиновци

	Мярка 3.1.5. Модернизация на ЖП инфраструктурата при запазване на стратегическото положение на община Бойчиновци в ЖП транспорта				
	Мярка 3.1.6. Развитие на мултимодалния транспорт				
	Приоритет 3.2: Развитие и модернизация на техническата инфраструктура	2907723			
	Мярка 3.2.1. Рехабилитация и реконструкция на уличната мрежа по населени места	2907723			
30	Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа на територията на община Бойчиновци	1133903	2018	Републикански бюджет	Подобряване на транспортната инфраструктура в населените места на община Бойчиновци
31	Ремонтни дейности на улици в населените места на община Бойчиновци	180316	2018	Общински бюджет	Подобряване на транспортната инфраструктура в населените места на община Бойчиновци
32	Изпълнение на СМР по проект "Ремонт на улична мрежа в гр.Бойчиновци, с.Лехчево, с.Владимирово, с.Кобиляк, община Бойчиновци	1247784	2019-2020	Чл.114. от ЗОП договор с клауза за отложено изпълнение	Подобряване на транспортната инфраструктура в населените места на община Бойчиновци
33	Ремонт на улици и общински пътища	345720	2019-2020	Общински бюджет	Подобряване на транспортната инфраструктура в населените места на община Бойчиновци
	Мярка 3.2.2. Модернизация и разширяване на уличното осветление				
	Мярка 3.2.3. Изграждане на газоразпределителна мрежа и поетапна газификация				
	Мярка 3.2.4. Развитие на телекомуникационната и енергийната инфраструктура				
	Мярка 3.2.5. Управление на критичната инфраструктура за защита				

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Бойчиновци 2014-2020 г.

	от бедствия, аварии и катастрофи				
	Приоритет 3.3: Обновяване на населените места и открояване на спецификите им	1154647			
	Мярка 3.3.1. Обновяване на откритите публични пространства и добавяне на нови функции към тях	677126			
34	Изграждане и обновяване на площи за широко обществено ползване- площад с.Кобиляк и Благоустройство на площадните пространства на три от населените места в община Бойчиновци- II-ри етап, с.Мърчево, с.Мадан и с.Громшин”	665371	2019-2020	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Подобряване състоянието на обществена инфраструктура в населените места на общината
35	Изграждане паркинг и асфалтова площадка около общински обществен център гр. Бойчиновци	11755	2014	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на обществена инфраструктура в населените места на общината
	Мярка 3.3.2. Подобряване и поддръжка на елементите на зелената среда	50000			
36	Проект на Кметство с.Портитовци за изграждане на екологична инфраструктура в обществени зони	10000	2014	ПУДООС	Обновяване и поддръжка на зелени обществени зони в община Бойчиновци
37	Проект на Община Бойчиновци за изграждане на екологична инфраструктура в обществени зони	10000	2016	ПУДООС	Обновяване и поддръжка на зелени обществени зони в община Бойчиновци
38	Проект на Кметство с.Громшин за изграждане на екологична инфраструктура в обществени зони	10000	2017	ПУДООС	Почистване, озеленяване и създаване на кът за игри и отдых в централния район на с.Громшин
39	Проект на Кметство с.Мърчево за изграждане на екологична инфраструктура в обществени зони	10000	2020	ПУДООС	Обновяване и поддръжка на зелени обществени зони в община Бойчиновци
40	Проект на Община Бойчиновци за изграждане на екологична инфраструктура в обществени зони	10000	2020	ПУДООС	Обновяване и поддръжка на зелени обществени зони в община Бойчиновци
	Мярка 3.3.3. Обновяване на публичната инфраструктура и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществените сгради	370415			
41	Ремонт фасада кметство и изграждане на санитарни	13500	2014	Републикански бюджет	Подобряване енергийната ефективност и

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Бойчиновци 2014-2020 г.

	помещения с. Владимирово				техническото състояние на общински сгради
42	Ремонт на покрива на сградата на Общинска администрация гр.Бойчиновци	12000	2016	Републикански бюджет	Подобряване енергийната ефективност и техническото състояние на общински сгради
43	Ремонт на покрива на кметство с.Кобиляк	37000	2016-2017	Републикански бюджет	Подобряване енергийната ефективност и техническото състояние на общински сгради
44	Външна топлоизолация на етаж на кметство с.Мадан	10500	2016	Републикански бюджет	Подобряване енергийната ефективност и техническото състояние на общински сгради
45	Ремонт на сградата на пенсионерски клуб в с.Владимирово	17710	2017	Републикански бюджет	Подобряване енергийната ефективност и техническото състояние на общински сгради
46	Подмяна на дограма в общинска сграда с. Владимирово	22835	2018	Републикански бюджет	Подобряване енергийната ефективност и техническото състояние на общински сгради
47	Подмяна на отоплителна инсталация в ДГ "Звънче" гр. Бойчиновци	17993	2019	Републикански бюджет	Подобряване енергийната ефективност и техническото състояние на общински сгради
48	Реконструкция, ремонт и обзавеждане на общински сгради с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, находящи се в с.Владимирово, с. Охрид и с. Пали лула, община Бойчиновци	238877	2019-2020	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Подобряване енергийната ефективност на общински сгради
	Мярка 3.3.4. Подобряване на икономическата активност в населените места и открояване на спецификите им				
	Мярка 3.3.5. Устойчиво и балансирано устройствено планиране	57106			
49	Изработване на Общ устройствен план на община Бойчиновци	57106	2014-2018	Общински бюджет	Повишаване на плановата и проектна готовност на община Бойчиновци
	Приоритет 3.4: Опазване на околната среда и природните ресурси и развитие на екологичната инфраструктура	2180312			
	Мярка 3.4.1. Подобряване и модернизация на ВиК мрежите и изграждане на съоръжения за пречистване на отпадъчни води	1534580			
50	Подмяна на водопровода и цялостно преасфалтиране на	85400	2016	Републикански бюджет	Подобряване качеството на водоснабдителната система

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Бойчиновци 2014-2020 г.

	част от улици "Витоша", "Малчика" и "Митко Палаузов" в гр.Бойчиновци				в общинския център
51	Реконструкция на вътрешната водопроводна мрежа с. Мадан, община Бойчиновци	41490	2017	Републикански бюджет	Подобряване качеството на водоснабдителната система в населените места на община Бойчиновци
52	Реконструкция на вътрешната водопроводна мрежа с. Громшин, община Бойчиновци	25000	2017	Републикански бюджет	Подобряване качеството на водоснабдителната система в населените места на община Бойчиновци
53	Извършване на СМР по подмяна на водопроводни клонове в гр.Бойчиновци	1382690	2018	ПУДООС	Подобряване качеството на водоснабдителната система в общинския център
	Мярка 3.4.2. Възстановяване на нарушени територии и развитие на подходящи функции в тях				
	Мярка 3.4.3. Съхранение на специфичното съчетание на полски територии и горски фонд, както и ограничаване на негативните въздействия върху качеството на въздуха, водите и почвите	645732			
54	Доставка на техника за третиране на биоразградими отпадъци	175400	2017	Общински бюджет	Подобряване на системата за управление на отпадъците в община Бойчиновци
55	ОП за сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на община Бойчиновци	470332	2018	Общински бюджет	Подобряване на системата за управление на отпадъците в община Бойчиновци
	Мярка 3.4.4. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие, защитените територии и развитие на екотуризма				
	Мярка 3.4.5. Приложение на мерки за енергийна ефективност в публичната инфраструктура				
	Мярка 3.4.6. Управление на природните рискове и изграждане на система за защита от природни бедствия				
	Приоритет 3.5: Развитие на трансграничното и териториалното сътрудничество				
	Мярка 3.5.1.				

Подобряване на икономическите, социалните и екологичните връзки с трансграничните партньори в Р Сърбия и Р Румъния за устойчиво местно развитие				
Мярка 3.5.2. Прилагане на Стратегията за местно развитие на Местна инициативна група „Бойчиновци - Якимово”				
Мярка 3.5.3. Изграждане на партньорства и участие в мрежи, структури и сдружения за развитие				
ХОРИЗОНТАЛЕН ПРИОРИТЕТ 4: Подобряване административния капацитет на местно ниво за подобряване процесите на управление и реализиране на политиките за развитие, по добри условия за живот и труд	84804			
СТОЙНОСТ НА ЕТАПА НА МЕЖДИННА ОЦЕНКА	84804			
Мярка 4.1.1. Повишаване на административния капацитет за разработване, управление и мониторинг на проекти				
Мярка 4.1.2. Повишаване на административния капацитет при предлагането на съвременни административни услуги чрез прилагането на новите информационни технологии и принципите за прозрачност и качество				
Мярка 4.1.3. Формиране на активни партньорства за местно развитие				
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТИТЕ:	39 833 792			

Обобщената справка показва, че за програмния период на територията на община Бойчиновци са изпълнени общо 112 проекти и дейности на стойност 39 833 792 лева. На етапа на междинна оценка са изпълнени 57 проекта за 20 936 791 лева, а на етапа на последваща оценка отчитаме още 55 проекта за 18 897 001 лева.

За изпълнение на заложените цели и приоритети най-съществен принос има Общинска администрация - Бойчиновци, която е привлякла най-много средства от европейските фондове през програмния период. Общината е изпълнявала проекти, както самостоятелно, така и в партньорство с учебни и детски заведения.

За изпълнението на ОПР през отчетния период са допринесли и проектите на местния бизнес и дейности, финансирани от ПРСР и ОПИК, включително по мерките за преодоляване последиците от пандемията COVID-19 в края на отчетния период. Община Бойчиновци няма международни проекти и дейности, не е изпълнявала трансгранични проекти и такива в партньорство с други общини.

Изводът, който се налага от анализа на Таблица 23 е, че изпълнените 112 проекти за отчетния период на обща стойност 39 833 792 лева, допринасят за 74% техническо и 46% финансово изпълнение на ОПР.

Община Бойчиновци се справя много добре с реализацията на плана на база заложени и изпълнени проекти, обекти и дейности и вложени финансови средства.

Местният бизнес и предприятия са изпълнили през отчетния програмен период 29 проекта на стойност 17 555 хил. лева, с което са допринесли за около 26% от техническото и 448% от финансовото изпълнение на плана. Бизнесът се справя много добре и е изключително активен при кандидатстването за финансиране на проекти от европейските фондове.

Липсва информация за частните инвестиции на местния бизнес за периода 2014-2020 г., така че вероятно приноса му в общата реализация на плана е много по-голям. Към него трябва да прибавим и проектите на земеделските производители и фирми, финансирани по мерките на Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.

Реалното финансово и техническо изпълнение на плана е по-голямо, но не може да бъде измерено точно. В настоящата последваща оценка ще представим събраните данни и информация за проектите на частния сектор, за които има данни, за да оценим общия напредък и постигнатите резултати и въздействия върху целевата територия и нейното население.

По информация от Справки на ДФ „Земеделие“ за отчетния период по ПРСР на територията на община Бойчиновци са финансирани проекти по 64 договори, за които са изплатени суми на обща стойност 7 865 628 лева.

Проверка в ИСУН показва, че за периода 2014-2020 година за района на община Бойчиновци са регистрирани 20 договори за финансиране на проекти с 9 различни бенефициенти на обща стойност 8 230 446 лева.

За база в последващата оценка на ОПР за степен на постигане на съответните цели и устойчивост на резултатите са взети трите стратегически цели на плана и приоритетите към тях. След направения подробен анализ на реализираните проекти по изпълнението на ОПР на Община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. бяха изведени следните конкретни данни за постигнатия напредък по приоритети и специфични цели, както следва:

Изпълнение на Стратегическа цел 1: Насърчаване на икономическата активност и предприемачеството за развитие на конкурентоспособността на местната икономика

През периода 2014-2020 г. по Стратегическа цел 1 са изпълнени 29 проекта за 17 555 хил. лева. Анализът показва 132% техническо и 476% финансово преизпълнение. Това е най-успешната стратегическа цел на ОПР на община Бойчиновци за отчетния програмен период. Въпреки, че тези данни са условни, тъй като няма информация за точния брой бизнес инициативи и инвестиции на частния сектор. Вероятното изпълнение на Стратегическа цел 1 е още по-голямо, но трудно може да бъде измерено. Следва да се даде отлична оценка за общия напредък по това направление.

Изпълнение на Стратегическа цел 2: Запазване и развитие на човешкия потенциал чрез възможности за образование, заетост, социално развитие и личностна изява

През периода 2014-2020 г. по Стратегическа цел 2 са изпълнени 39 проекта за 3 843 хил. лева. Анализът показва 51% техническо и 36% финансово изпълнение на тази цел спрямо заложеното в ОПР. На етапа на последваща оценка може да се обобщи, че в това направление е постигнато сравнително добро общо изпълнение през програмния период 2014-2020 г.

Изпълнение на Стратегическа цел 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност и качествено управление на околната среда

През период 2014-2020 г. по Стратегическа цел 3 са изпълнени само 43 проекта на обща стойност 18 351 хил. лева. Анализът на данните показва 88% техническо изпълнение и 25% финансово изпълнение спрямо заложеното в ОПР. На етапа на последваща оценка може да се даде добра оценка и за изпълнението на тази стратегическа цел.

Изпълнение на Хоризонтален Приоритет 4: Подобряване административния капацитет на местно ниво за подобряване процесите на управление и реализиране на политиките за развитие, по добри условия за живот и труд

През програмен период 2014-2020 г. по Хоризонтален Приоритет 4 е приключен само 1 проект за 85 хил. лева, но са изпълнявани множество текущи дейности, за които няма точна информация.

Анализът на напредъка по Хоризонтален Приоритет 4 показва 20% техническо и 25% финансово изпълнение спрямо заложеното в плана. На етапа на последваща оценка може да се обобщи, че в това направление е постигнато умерено общо изпълнение през програмния период 2014-2020 г.

ИЗВОДИ:

В общия си вид стратегията за развитие на община Бойчиновци с акценти – инвестиции в икономиката, подобряване на инфраструктурата, опазване на околната среда и развитие на човешките ресурси е уместна по отношение на основните нужди и проблеми на целевия район и не следва да се променя в програмен период 2021-2027 г.

За плановия период 2014-2020 г. в Индикативната финансова таблица на община Бойчиновци за трите основни стратегически цели на ОПР са заложили 152 проекта и дейности на обща стойност 87 490 470 лева., а в края на периода е отчетено общо изпълнение на 112 проекти и дейности на обща стойност 39 833 792 лева.

На тази база можем да обобщим, че е постигнато 74% техническо и 46% финансово изпълнение на Общинския план за развитие на етапа на последваща оценка.

Съгласно възприетата Методика за качествена оценка на количествените показатели може да се даде добра оценка за цялостното изпълнение на Общинския план за развитие на община Бойчиновци за програмен период 2014-2020 г.

Обобщено можем да посочим Стратегическа цел 1: Насърчаване на икономическата активност и предприемачеството за развитие на конкурентоспособността на местната икономика като най-успешна за територията на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. със 132% техническо и 476% финансово преизпълнение спрямо заложеното в плана.

На второ място по степен на постигане на целите в рамките на отчетния период се нарежда Стратегическа цел 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност и качествено управление на околната среда с 88% техническо изпълнение и 25% финансово.

Трета е Стратегическа цел 2: Запазване и развитие на човешкия потенциал чрез възможности за образование, заетост, социално развитие и личностна изява с 51% техническо и 36% финансово.

На последно място е Хоризонталния Приоритет 4: Подобряване административния капацитет на местно ниво за подобряване процесите на управление и реализиране на политиките за развитие, по добри условия за живот и труд.

Добрите резултати от изпълнението на ОПР се дължат на съвместните усилия на Община Бойчиновци, местния бизнес, образователни, културни и социални институции, които също са били активни в изпълнението на проекти и са допринесли за привличане на инвестиции, подобряване качеството на живот на населението и средата на обитаване в целевата територия.

Изпълнението на плана е много успешно и вероятно много по-голямо, предвид липсващите данни и информация за всички проекти и дейности на частния сектор, които са трудно проследими и няма как да бъдат отчетени и включени в последващата оценка.

IV. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси

Стратегията за реализация на ОПР отразява логиката на интервенциите за постигане на конкретни резултати, ефект и въздействие от прилагането на общинския план за развитие. Ефектът от прилагането на плана се проявява в крайните видими и измерими резултати, продуктите и въздействието на съответните дейности и проекти върху целевата територия и нейното население. Наблюдението и оценката на изпълнението на плана следва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат и физическия прогрес върху територията на общината /настъпващи промени в състоянието на средата в резултат от предприети интервенции/. Това изисква набор от специфични индикатори и възможност за алтернативност и адаптивност при оценяване изпълнението на плана.

4.1. Оценка за ефективност

Оценката за ефективност на ОПР се изготвя на база заложените в документа индикатори (показатели) за мониторинг и преглед на тяхната измеримост, актуалност, съгласуваност и отношение към напредъка в изпълнението на плана.

Ефектът от прилагането на плана се проявява в крайните видими и измерими резултати, продуктите и въздействието на съответните дейности и проекти върху целевата територия и нейното население. Наблюдението и оценката на изпълнението на плана следва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат и физическия прогрес върху територията на общината /настъпващи промени в състоянието на средата в резултат от предприети интервенции/. Това изисква набор от специфични индикатори и възможност за алтернативност и адаптивност при оценяване изпълнението на плана.

За мониторинг и оценка на Общинския план за развитие на община Бойчиновци са включени комплекс от индикатори, които оценяват напредъка в постигане на заложените Стратегически цели, Приоритети и Мерки.

Таблица 24: Оценка на постигнатия напредък по изпълнението на целите на Плана за развитие на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. по индикатори за наблюдение

Индикатор	Мярка	Базова стойност	Целева стойност	Отчетна стойност на етапа на последваща оценка
ИНДИКАТОРИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ				
Брой инициативи и проекти, реализирани съвместно с бизнеса	бр.	0	5	3
Увеличение на инвестициите в ДМА	%	0	50	46
Разработени специфични бизнес инициативи	бр.	- ⁶	-	-
Брой модернизиран стопанства, свързани с преработвателен сектор	бр.	-	-	-
Преференции и улеснени процедури за бизнеса	бр.	-	-	-
Наети лица по трудово и служебно правоотношение	бр.	848	-	401
Реализирани проекти за модернизиране и осъвременяване на образователната инфраструктура	бр.	-	-	5
Брой млади хора завършили висше образование и реализирани в община Бойчиновци	%	-	5	-
Реализирани проекти за осъвременяване на обществената инфраструктура;	бр.	-	-	22
Реализирани проекти за ремонт и рехабилитация на здравните кабинети	бр.	-	-	3
Дял на обхванатите от различни социални услуги, нуждаещи се лица	бр.	-	-	550
Намаляване на общия дял на социално слабите и нуждаещите се лица	%	-	-	34
Новоизградена пътна и ЖП инфраструктура	км.	0	27	0
Рехабилитирана техническа инфраструктура	км.	0,5	4	50
Обновени централни части на населените места	бр.	4	7	7
Изградена ВиК инфраструктура	км.	9,6	25	30
Реализирани проекти за териториално сътрудничество	бр.	0	7	0
Брой въведени електронни услуги за гражданите и бизнеса при внедрени нови хардуерни и софтуерни продукти за достъпно, прозрачно и качествено административно обслужване.	бр.	0	10	10
Брой служители преминали обучение за повишаване квалификацията и компетентността.	бр.	-	-	50
ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ				

⁶ „-“ – за индикатора няма базови и целеви стойности, липсва информация или е неизмерим.

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Бойчиновци 2014-2020 г.

Участия на община Бойчиновци в различни национални и трансгранични изложения и бизнес събития;	бр.	0	4	4
Лица, преминали обучение по предприемачество	бр.	0	20	10
Брой местни фирми участвали в трансгранични инициативи	бр.	0	5	-
Информационни срещи с бизнеса за възможностите на европейските фондове и програми	бр.	1	7	7
Привлечени външни инвестиции от общия дял на инвестиционната активност	%	-	10	-
Заети лица, преминали през курсове за повишаване на професионалните умения и компетентности	бр.	4	18	20
Брой регистрирани микро, малки и средни предприятия	бр.	157	185	175
Фирми, получили финансова подкрепа за технологична модернизация	бр.	2	6	6
Реализиран проект за разширяване на капацитета на „АВА Летателен център” - с.Ерден	бр.	1	2	-
Брой проекти за развитие на Туристическата инфраструктура	бр.	1	3	3
Брой реализирани проекти за развитие на ЖП инфраструктурата	бр.	0	1	-
Брой предприятия в сектора на ХВП	бр.	4	8	10
Дял на поливните земеделски площи от всички площи	%	0	20	-
Реконструирана и новоизградена инфраструктура за защита от наводнения	бр.	1	3	0
Агроекологични или биологични стопанства	бр.	10	20	2
Площи заети с трайни насаждения и зеленчукопроизводство	дка	-	-	6769
Нови преработвателни предприятия	бр.	1	3	2
Реализирани проекти за модернизация на земеделските стопанства	бр.	0	5	5
Одобрени и реализирани проекти за въвеждане на агроекологични мерки в стопанствата през МИГ „Бойчиновци-Якимово”	бр.	0	3	-
Електронни услуги за бизнеса	бр.	0	5	5
Участия на местни фирми в международни бизнес събития и (делегации, семинари, изложения и др.)	бр./ за година	0	4	-
Нормативни документи на общината, съдържащи преференции за бизнеса	бр.	0	1	0
Площ на предоставените терени за развитие на производствена дейност и търговия	кв.м.	0	500	-
Брой курсове за професионална квалификация и преквалификация	бр.	3	7	14
Брой на предприемачите обучени за развитие на мениджърски умения	бр.	0	20	-
Брой съвместни инициативи със социални партньори за продължаващо професионално обучение	бр.	0	5	-
Брой включени младежи до 29 години в програми и проекти за заетост и обучение	бр.	1	5	9

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Бойчиновци 2014-2020 г.

Брои на участниците в програми за временна заетост	бр.	187	380	277
Брои деца, подлежащи на задължително обучение и обхванати в детските заведения	бр.	92	100	197
Брои детски заведения с извършен основен ремонт и/или въведени мерки за енергийна ефективност	бр.	0	6	3
Брои учебни заведения с извършен основен ремонт и/или въведени мерки за енергийна ефективност	бр.	1	6	1
Намаляване броя на преждевременно напускащите училище	% спрямо общия брой	12	8	2
Брои педагогически и управленски кадри в системата на основното и средното образование преминали през курсове за повишаване на квалификацията	% спрямо общия брой	15	32	-
Брои подкрепени проекти за развитие на предприемачески, творчески и иновативни компетентности сред учащите се	бр.	0	3	-
Реализирани проекти/ дейности в областта на превенцията	бр.	0	7	-
Отпуснати стипендии на талантиливи млади хора	бр.	0	7	-
Реновирани читалища и църкви	бр.	0	8	5
Новоизградени и рехабилитирани спортни съоръжения	бр.	1	3	1
Реализирани проекти за консервация и реставрация на исторически и културни ценности на територията на общината	бр.	0	3	-
Брой проекти за подкрепа на художествено творчески дейности	бр.	0	2	2
Рехабилитирани здравни служби	бр.	0	4	3
Проведени мероприятия, включващи дейности по превенция и обогатяване на здравната култура на населението от уязвими социални групи	бр.	0	5	5
Посещения на населените места от мобилни специализирани медицински звена с цел превенция и ранна диагностика на болести	бр. посещения	2	8	-
Брой населени места, обхванати от областната транспортна схема	бр.	9	11	10
Реализирани проекти за обновяване и модернизиране на социалната инфраструктура	бр.	1	3	2
Брой социални услуги	бр.	2	4	7
Дял на обхванатите от социални услуги от всички нуждаещи се	%	36	62	-
Брой социални работници, преминали курсове за повишаване на квалификацията	бр.	0	8	-
Капацитет на ДСХ- Владимирowo	бр.	54	70	54
Брой на отпадналите ученици	бр.	0	18	14
Брой ограмотени малограмотни и неграмотни деца и младежи	бр.	0	50	-
Реализирани проекти за достъпна среда	бр.	1	3	1
Реализирани проекти за благоустрояване на ромските квартали	бр.	2	4	-

Лица, назначени като „Охрана” и/или „Пазач”	бр.	20	28	-
Брой лица в неравностойно положение, назначени по програмите за временна заетост	бр.	12	30	43
Проведени инициативи за социална интеграция	бр.	2	4	2
Километри новоизградена пътна инфраструктура	Км.	0	12	-
Брой проекти за естетизиране на зелената среда и новоизградени зони за отдих и отмора	бр.	3	13	5
Брой проекти за въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществените сгради	бр.	0	7	8
Брой проекти, налагащи специфичен продукт, реализиращ особеностите на населените места в общината	бр.	1	4	-
Брой на цифровизираните регулационни и кадастрални планове на населените места	бр.	4	13	4
Новопроектирани и новоизградени ПСОВ	бр.	0	2	-
Реконструирана водоснабдителна мрежа	% от общата дължина	28,45	73,5	40
Новоизградена / реконструирана канализационна мрежа	км.	9,6	25	-
Площ на рекултивираните нарушени територии	дка	5	10	-
Площ на новозалесени територии	дка	0	800	1012
Брой населени места, обхванати от система за разделно събиране на отпадъците	бр.	0	5	4
Новоизградена екологосъобразна Туристическа инфраструктура	бр.	0	2	-
Брой проекти за въвеждане на ВЕИ в административни сгради	бр.	0	1	-
Новоизградени и реконструирани съоръжения за предпазване от природни бедствия	бр.	2	8	-
Брой проекти, реализирани по програмите за ТГС България - Сърбия и България - Румъния	бр.	0	3	-
Брой проекти, финансирани по мерките на стратегията за местно развитие на МИГ Бойчиновци - Якимово	бр.	0	15	-
Брой проекти, осъществени чрез ПЧП	бр.	0	3	-
Служители, преминали обучение за управление на проекти	бр.	4	12	5
Спечелени и реализирани проекти	бр.	4	8	112
Въведени работещи е- услуги	бр.	0	20	10
Реализирани проекти и инициативи в партньорство с обществен сектор	бр.	2	10	4

Данните в Таблица 24 представят оценката за ефективността на ОПР на община Бойчиновци като всеки от изброените индикатори допринася за постигане на определена стратегическа цел или приоритет на плана. Индикаторите се отчитат като са съпоставени целевите данни от ОПР с тези към края на 2020 г. или в натрупване за периода 2014-2020 г.

Резултатите от оценката за ефективност показват, че през програмния период 2014-2020 г. населението на община Бойчиновци намалява и застарява, демографските показатели се влошават. Броят на учениците в местните училища и децата в детските градини също намалява. Почти всички деца са обхванати в образователната система и намалява броят на преждевременно напусналите училище. В края на периода се развиват успешно седем вида социални услуги. Повишават се квалификацията и качеството на работната сила. Насърчават се местни инициативи за заетост и социално включване на хората в неравностойно положение. Данните за тези индикатори показват добър напредък и ефективност в постигането на *Стратегическа цел 2 на ОПР: Запазване и развитие на човешкия потенциал чрез възможности за образование, заетост, социално развитие и личностна изява.*

В същото време безработицата в общината намалява значително спрямо началото на периода през 2014 г., но остава с много по-високи стойности спрямо показателите за област Монтана и за страната. Икономиката в община Бойчиновци бележи ръст, броят на предприятията се увеличава, приходите от дейността и печалбите на местните фирми също нарастват. Обработваемата земеделска земя се увеличава, но броя на земеделските производители намалява. Като положителен ефект в това направление може да се отчете високата предприемаческа активност на местния бизнес и земеделските производители за усвояване на средства от европейските фондове. Всичко това доказва добра ефективност и напредък в постигане на *Стратегическа цел 1 на ОПР: Насърчаване на икономическата активност и предприемачеството за развитие на конкурентоспособността на местната икономика.*

Анализът на индикаторите, съотнесими към *Стратегическа цел 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност и качествено управление на околната среда*, също показва много добър напредък в постигането ѝ. За това допринасят дейностите по подобряване на пътната и улична мрежа в общината, обновяване на водопроводи, ремонта на сгради, енергийна ефективност в жилищни сгради и производствени предприятия, благоустрояването на паркове, градинки, обществени площи, спортни и детски съоръжения и други обекти на техническата инфраструктура.

ИЗВОДИ:

Мониторингът на изпълнението на ОПР на база индикаторите за наблюдение показва влошаване на демографските характеристики, но подобряване на социално-икономическото развитие на община Бойчиновци. Безработицата намалява значително, средната годишна работна заплата се увеличава, селското стопанство се развива устойчиво, но броят на населението намалява и демографската криза се задълбочава.

Пандемията от коронавирус COVID 19 поставя на сериозни изпитания здравната и социалната система в общината.

Индикаторите отчитат обновяване на инфраструктурите, подобряване на жизнената среда, насърчаване на заетостта, грижа за опазването на околната среда и други положителни въздействия. Най-видимият ефект от прилагането на плана остават инвестициите в инфраструктурата - ремонт на пътища, улици, обновяване на водопроводни мрежи, ремонти на обществени сгради, детски площадки и др. На следващо място са инвестициите в развитие на социални услуги и в обучения и преквалификация на човешките ресурси.

Отчитайки видимите, реални резултати от изпълнението на ОПР и техния ефект върху населението и целевата територия можем да дадем много добра обща оценка в изпълнението на плана за развитие на община Бойчиновци на база индикаторите за въздействие и резултат, въпреки пандемията, извънредните разходи и трудностите, в условията на извънредна обстановка в края на отчетния период.

Индикаторите са съотнесими пряко към Стратегическите цели в ОПР и показват, че най-добър напредък е постигнат по показателите, измерващи изпълнението на Стратегическа цел 1 на ОПР: Насърчаване на икономическата активност и предприемачеството за развитие на конкурентоспособността на местната икономика.

На база индикатори ОПР на община Бойчиновци бележи много добро изпълнение на етапа на последваща оценка /ПО/.

4.2. Оценка за ефикасността на използваните ресурси

Ефикасността указва отношението на постигнатия резултат спрямо вложените разходи (финансови средства). Колкото вложените разходи са по-малки, а постигнатите резултати по-значими, толкова по-ефикасни са действията. Докато ефективността дава отговор на въпроса „дали са изпълнени нужните за подобряване състоянието на целевата територия и нейното население проекти и дейности“, ефикасността дава отговор на въпроса, дали проектите и дейностите са изпълнени по икономически изгоден за обществото начин.

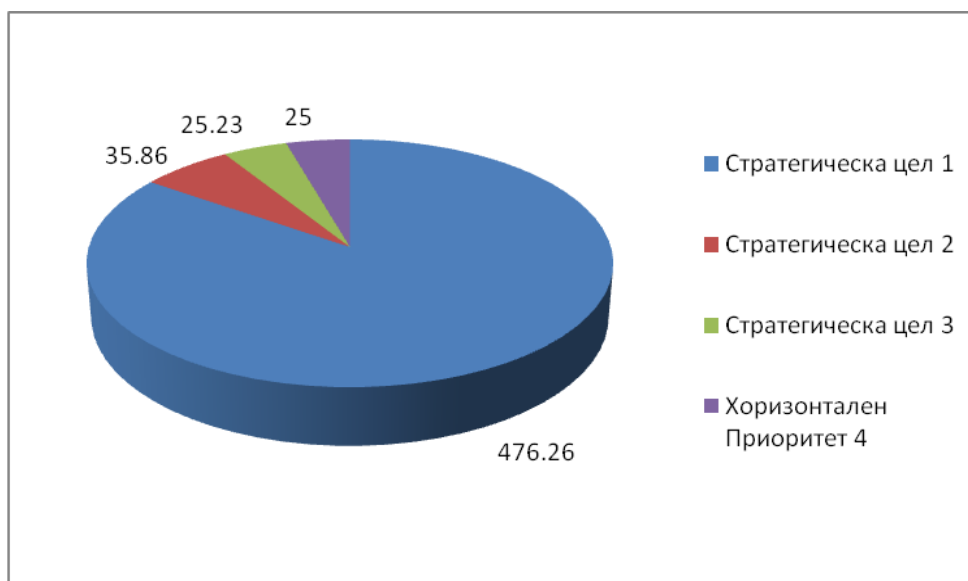
Оценката на ефикасността на използваните ресурси се базира на сравнение между използваните ресурси при изпълнението на заложения ОПР за целия период от време 2014-2020 г. Извършен е аналитичен преглед на проектите и дейностите, реализирани от община Бойчиновци, други организации и частни компании, финансирани със средства от бюджета на общината, структурни фондове на ЕС, ЕЗФРСР, частни инвестиции и други източници.

В тази част на последваща оценка ще разгледаме финансовото изпълнение на отделните приоритети на база сравнение между заложеното в Индикативната финансова таблица на ОПР и реално отчетеното изпълнение и инвестиции, както и броя на изпълнените проекти.

Таблица 25: Обобщена оценка на изпълнението на ОПР на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. по стратегически цели

Стратегическа цел	Прогнозен брой проекти	Прогнозна стойност хил. лева	Отчетен брой проекти 2014-2020 г.	Отчетна стойност на изпълнените проекти за 2014-2020 г. хил. лева	Техническо изпълнение в % за 2014-2020 г.	Финансово изпълнение в % за 2014-2020 г.
Стратегическа цел 1	22	3686	29	17555	131.82	476.26
Стратегическа цел 2	76	10717	39	3843	51.32	35.86
Стратегическа цел 3	49	72747	43	18351	87.76	25.23
Хоризонтален Приоритет 4	5	340	1	85	20.00	25.00
ВСИЧКО	152	87490	112	39834	73.68	45.53

Графика 4: Финансово изпълнение на ОПР на етапа на ПО по стратегически цели в %

На етапа на Последваща оценка /ПО/ най-високото финансово изпълнение от трите стратегически цели и хоризонталния приоритет на ОПР на община Бойчиновци има Стратегическа цел 1 – 476,26% вложени средства спрямо планираните в Програмата за реализация на плана. По тази цел благодарение на активното участие на местния бизнес отчитаме отлично изпълнение на етапа на последваща оценка. На второ място по степен на усвоени средства на етапа на ПО, спрямо заложените е Стратегическа цел 2 с 35,86% финансово изпълнение. С умерено финансово изпълнение в края на отчетния период остават Стратегическа цел 3 и Хоризонтален приоритет 4 с по 25% привлечени средства спрямо заложеното в ОПР.

Таблица 26: Индикативно разпределение на използваните финансови ресурси по стратегически цели на ОПР и източници

Стратегическа цел	Прогнозна стойност хил. лева	Отчетна стойност хил. лева	Финансово изпълнение в %	Източници на финансови средства за изпълнените проекти за периода 2014-2020 г. хил. лева		
				Републикански бюджет	Общински бюджет	Оперативни програми и фондове на ЕС
Стратегическа цел 1	3686	17555	476.26	0	0	17555
Стратегическа цел 2	10717	3843	35.86	1395	316	2132
Стратегическа цел 3	72747	18351	25.23	4896	1772	11683
Хоризонтален Приоритет 4	340	85	25.00	0	0	85
ВСИЧКО ЗА ОПР 2014-2020	87490	39834	45.53	6291	2088	31455

Данните в Таблица 26 показват същественият финансов принос на Европейските фондове за развитието на община Бойчиновци, както по отношение на подпомагане на техническата и социална инфраструктури, така и за местната икономика. Общо 31 455 хил. лева или 79% от привлечените средства под формата на проекти и инвестиции са с източник фондовете на ЕС, чрез различни оперативни програми и ПРСР. Около 16% от финансовия ресурс е под формата на субсидии и финансиране от Републиканския бюджет. От бюджета на Община Бойчиновци за програмния период са вложени 2 088 хил. лева или едва 5% от финансовия ресурс за изпълнените дейности и проекти по ОПР.

За мерките, свързани с изпълнението на плана за развитие на община Бойчиновци, в периода 2014-2020 г., реализирани със средства от републиканския бюджет и от бюджета на Общината, информация е събрана чрез капиталови програми - уточнен годишен план и отчет за периода и Докладите за наблюдение на изпълнението на ОПР за отчетния период. Направено е аналитично обвързване на посочените в списъците проекти и дейности със Стратегическите цели и Хоризонталния приоритет на ОПР на община Бойчиновци. Данните позволяват разпределянето на вложения финансов ресурс по източници – републикански бюджет, общински бюджет и оперативни програми.

Значителен принос за изпълнение на ОПР има местния бизнес, който изпълнява редица проекти, осъществени с финансовата подкрепа на ПРСР и ОПИК. Ефикасността на вложените средства не може да бъде измерена точно, тъй като се предполага, че има още инвестиции (най-вече частни), за които няма информация и данни. Сравнението на привлечените средства по приоритети с тези, планирани в индикативната финансова таблица на ОПР показва известен дисбаланс между планираните и привлечените средства, въпреки това изпълнението може да бъде оценено като добро.

ИЗВОДИ:

Ефикасността най-общо е оценка на съответствието между разходите и очакваните ползи от направените инвестиции в различни проекти и дейности. Изпълнените проекти и постигнатите индикатори показват висока резултатност в изпълнението на ОПР, обвързана с подобрени показатели за интегрирано и устойчиво местно развитие.

Реализираните проекти в Община Бойчиновци са в пълно съответствие със стратегическата рамка, като допринасят за постигане на целите и мерките. За значителна част от мерките има преизпълнение на техническите стойности на реализираните проекти и дейности. Финансовите параметри на плана също имат добро изпълнение, като по-ниските проценти се дължат на завишените прогнозни стойности и ограничените източници на финансиране. Всичко това дава основание за положителна оценка относно съотношението между направените разходи и очакваните/постигнатите ползи от изпълнението на плана.

Отчитайки видимите, реални резултати от реализираните проекти и дейности и техния ефект върху населението и целевата територия можем да отчетем добра обща ефективност и ефикасност на изпълнението на ОПР на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г.

Най-добра ефикасност на вложените средства е постигната при реализацията на Стратегическа цел 1 и Стратегическа цел 3, а най-слаба при Хоризонталния Приоритет 4.

Основните източници на средства за изпълнение на плана са фондовете на ЕС – ПРСР, ОПРЧР, ОПИК и др. по-малко финансиране е получено от национални фондове и програми на българската държава и средства от републиканския бюджет и общинския бюджет на Община Бойчиновци.

V. Обобщени изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие

Анализът на етапа на Последваща оценка показва много добри резултати в изпълнението на Общинския план за развитие на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. В края на периода финансовото изпълнение на плана на база усвоени средства и инвестиции в целевата територия е 46% (39 833 792 лева), а техническото изпълнение на база заложи и изпълнени проекти е 74% (112 проекти и дейности). Постигнат е съществен напредък в постигане целите на плана. Реалният ефект и въздействие върху целевата територия и нейното население вероятно е много по-голям, предвид липсващите данни и информация за всички проекти и дейности на частния сектор, които са трудно проследими и няма как да бъдат отчетени и включени в последващата оценка.

В общия си вид стратегията за развитие на община Бойчиновци с приоритети – развитие на икономиката, развитие на човешките ресурси и подобряване на инфраструктурата е уместна по отношение на основните нужди и проблеми на целевия район и не следва да се променя през програмен период 2021-2027 г.

В Общинска администрация Бойчиновци е създадена добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР от гледна точка на планирани и реализирани проекти, вътрешен мониторинг и контрол. Общината е натрупала значителен опит в разработването и изпълнението на проекти, но все още няма достатъчен финансов капацитет за съфинансиране на по-големи проекти и инфраструктурни обекти. НПО и бизнеса не се търсят като партньори и източници на информация, а техните проекти и дейности също допринасят за постигане целите на ОПР. Изпълнението на Общинския план за развитие на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. е допринесло за подобряване живота на хората и на социално-икономическата ситуация в района като цяло.

Основни изводи

По отношение на проектите

- значителен общ брой отчетени проекти, дейности и инициативи;
- липса на баланс между изпълнението на отделните стратегически цели и приоритети;
- ниска степен на изпълнение за някои стратегически цели и приоритети поради липсата на приложим източник на финансиране през периода на изпълнение на ОПР;
- привлечени средства от различни европейски източници за финансиране на проектите в ОПР - 79% от реализирания финансов ресурс;
- важна роля на централния бюджет и собствените средства на община Бойчиновци, насочени приоритетно към техническата инфраструктура, вкл. изграждане на нова;
- висока активност на Община Бойчиновци и местния бизнес за кандидатстване с проекти.

По отношение на индикаторите

- висока степен на изпълнение на целите и приоритетите на ОПР според отчетените индикатори;
- подобро общо социално-икономическо състояние на общината в края на отчетния период.

Координация в изпълнението на плана

- Оценката на вътрешната съгласуваност и координацията на изпълнението на ОПР е много добра;
- Процесът на планиране, изпълнение и отчетност е бил координиран, всеобхватен и отворен/гъвкав;

- Йерархична съподчиненост и съответствие със сродни стратегически документ от по-високо ниво;
- Координацията със секторните политики и програми на общината е добра;
- Регионалното стратегическо планиране в общината е интегрирано с устройственото.

Мониторинг

- Планът е допълван и изменян с решения на Общинския съвет през 2014 г. 2016 г. и 2018 г., но не е изготвян цялостен актуализиран документ за неговото изпълнение.;
- Извършена е междинна оценка през 2017 г., резултатите от която са включени в натрупване към настоящия Доклад за последваща оценка;
- Детайлно отчитане за изпълнението на общинските политики на годишна основа се осъществява чрез Годишните отчети за наблюдение изпълнението на ОПР, одобрявани от Общинския съвет.

Препоръки за следващия програмен период

Планът за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. се изработва за цялата територия на общината, като се определят зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини. ПИРО, също както и ОПР се разработва за 7 – годишен период на действие, който съвпада с периода на действие на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен район. Новият програмен период обхваща 2021 – 2027 г. Изведените препоръки са насочващи и нямат задължителен характер.

Общи препоръки

По отношение на съдържанието на проекти

- Да се включат партньорски проекти със съседни общини и други заинтересовани страни, които имат потенциал да се реализират чрез интегрирани териториални инвестиции;
- Необходимо е проектите, които се включват в ПИРО да бъдат с ясно определени партньори и конкретни ангажменти по тяхната реализация, като фокусът на вниманието следва да бъде върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проектни идеи с участието на публичния сектор, насочени към подобряване на физическата среда и на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса;
- Да бъдат ясно описани проектите с готови инвестиционни проекти и да бъде прецизирана възможността за реализиране на проекти на инженеринг, съобразно тяхното местоположение, източници на финансиране и др.
- Проектите да бъдат групирани в съответствие с обхвата на мерките и приоритетните области с цел по-лесна проследимост на ефективността и ефикасността.

По отношение на наблюдението и изпълнението

- Да се приложи по-ясна система от индикатори, съдържащи изходни и целеви стойности, както и достъпни източници на достоверна информация. В ПИРО индикаторите да бъдат съобразени с общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост.
- Типът индикатор, за продукт или за резултат, следва да бъдат измерими и да обхващат физическите характеристики (параметри) по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни. Това ще създаде обективна база за отчитане на напредъка на изпълнение на плана.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Трите стратегически цели и хоризонталния приоритет на ОПР на община Бойчиновци за програмен период 2014-2020 г. доказват пълен обхват и адекватност спрямо потребностите и възможностите за финансиране. Същото не важи за по-ниските нива на стратегическия пакет в документа – приоритети и мерки. Още в етапа на разработване е съществувал риска от неизпълнение на някой от мерките, проектите и дейностите. Част от тях не са обезпечени с конкретни отговорници и тъй като не са в правомощията на Общинската администрация, съществуват предпоставки за пасивност по отношение на ресурсното и финансовото им обезпечаване или липсват адекватни финансови източници на средства.

В ОПР - Бойчиновци 2014-2020 г. са идентифицирани правилно и пълно актуалните проблеми, нуждите и потенциалите на общината. Междувременно, в подкрепа на ОПР е разработен и приложен пакет от секторни стратегии и програми в различни области, чрез които Общината е реализирала различни проекти и инициативи.

Стратегическите цели и приоритети на ОПР разкриват висока степен на съответствие тези на Стратегията „Европа 2020“, което означава, че стратегическият пакет на този план с изтекло действие е все още актуален.

Общата оценка на изпълнението на стратегическите цели на Общинския план за развитие на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. е много добра. За плановия период 2014-2020 г. в Индикативната финансова таблица на община Бойчиновци за трите основни стратегически цели на ОПР са заложили 152 проекта и дейности на обща стойност 87 490 470 лева., а в края на периода е отчетено общо изпълнение на 112 проекта и дейности на обща стойност 39 833 792 лева. На тази база можем да обобщим, че е постигнато 74% техническо и 46% финансово изпълнение на Общинския план за развитие на етапа на последваща оценка.

На база възприетата Методика за качествена оценка на количествените показатели също може да се даде добра оценка за цялостното изпълнение на Общинския план за развитие на община Бойчиновци за програмен период 2014-2020 г.

Обобщено можем да посочим Стратегическа цел 1: Насърчаване на икономическата активност и предприемачеството за развитие на конкурентоспособността на местната икономика като най-успешна за територията на община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. със 132% техническо и 476% финансово преизпълнение спрямо заложеното в плана.

На второ място по степен на постигане на целите в рамките на отчетния период се нарежда Стратегическа цел 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност и качествено управление на околната среда с 88% техническо изпълнение и 25% финансово.

Трета е Стратегическа цел 2: Запазване и развитие на човешкия потенциал чрез възможности за образование, заетост, социално развитие и личностна изява с 51% техническо и 36% финансово. На последно място е Хоризонталния Приоритет 4: Подобряване административния капацитет на местно ниво за подобряване процесите на управление и реализиране на политиките за развитие, по добри условия за живот и труд.

Община Бойчиновци е изпълнила успешно Общинския план за развитие за периода 2014-2020 г., както от гледна точка на предвидени и реализирани проекти и дейности, така и от гледна точка на привлечени инвестиции и изпълнение на финансовата рамка на стратегическия документ. За реализацията на плана са работили активно всички заинтересовани страни – местната власт, общинската администрация, бизнеса, културни, образователни институции и др. Изграден е капацитет сред всички бенефициенти за успешно разработване, управление, изпълнение и приключване на проекти, финансирани от фондовете на ЕС и други източници.

Последните тенденции в развитието на Бойчиновци показват подобрене на социално-икономическото развитие на общината, което се нуждае от стимули за привличане на инвестиции, ускоряване на икономическия растеж и устойчивост на развитието. Потребностите от “коригиращи” и подкрепящи публични намеси в развитието на общината са се увеличили през последните години, в резултат на кризата от COVID 19. Необходимо е ново териториално насочване на мерките и подобрена координация, за да се постигнат трайни и осезаеми промени в желаните насоки и успешно изпълнение на целите и приоритетите на Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. На тази основа, стратегията за местно и регионално развитие следва да бъде агресивна по отношение на желания териториален баланс в развитието на общината и протичането на демографските процеси, подкрепяща по отношение на необходимите предпоставки за развитие на икономиката и стабилизираща по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ – Агенция по заетостта
АСП – Агенция за социално подпомагане
ВЕИ – възобновяеми енергийни източници
ПСОВ - пречиствателна станция за отпадъчни води
ДМА – дълготрайни материални активи
ДБТ – Дирекция „Бюро по труда“
ДГС – Държавно горско стопанство
ДЛС – Държавно ловно стопанство
ЕИСУРР – Единна информационна система за управление на регионалното развитие
ЕО – екологична оценка
ЕСФ – Европейски социален фонд
ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие
ЗООС – Закон за опазване на околната среда
ЗРР – Закон за регионалното развитие
ЗТ – защитени територии
ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда
ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз
МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МО – Междинна оценка
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
МСП – малки и средни предприятия
НИРД – научно-изследователска и развойна дейност
НПО – неправителствени организации
НПРР – Национален план за регионално развитие
НСИ – Национален статистически институт
НСОРБ – Национално сдружение на общините в Република България
НСРР – Национална стратегическа референтна рамка
NUTS – обща класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана от ЕВРОСТАТ за регионите в Европейския съюз
ОДЗ – Областна дирекция „Земеделие“
ОП – Оперативна/и програма/и
ОПДУ – Оперативна програма „Добро управление“

ОПОС – Оперативна програма „Околна среда”
ОСР – Областна стратегия за развитие
ОСП – Обща селскостопанска политика
ОПР – Общински планове за развитие
ОПНОИР – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”
ОПИК – Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност”
ОПРР – Оперативна програма „Региони в растеж”
ОПМДР – Оперативна програма „Морско дело и рибарство”
ОПРЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”
ОСЗ – Общинска служба по земеделие
ОУ – основно училище
ОУП – общ/и устройствен/и план/ове
ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР – Програма за развитие на селските райони
ПСОВ - пречиствателни станции за отпадъчни води
ПЧИ – преки чужди инвестиции
ПЧП – публично-частни партньорства
РИОСВ -Регионална инспекция по околната среда и водите
РСЗ – Регионална служба по заетостта
СЗР – Северозападен район
СУ – средно училище
СЦ – Стратегическа цел
СпЦ – Специфична цел
ТБО – твърди битови отпадъци
ТИЦ – туристически информационен център
УО – Управляващ орган
ДГ – детска градина